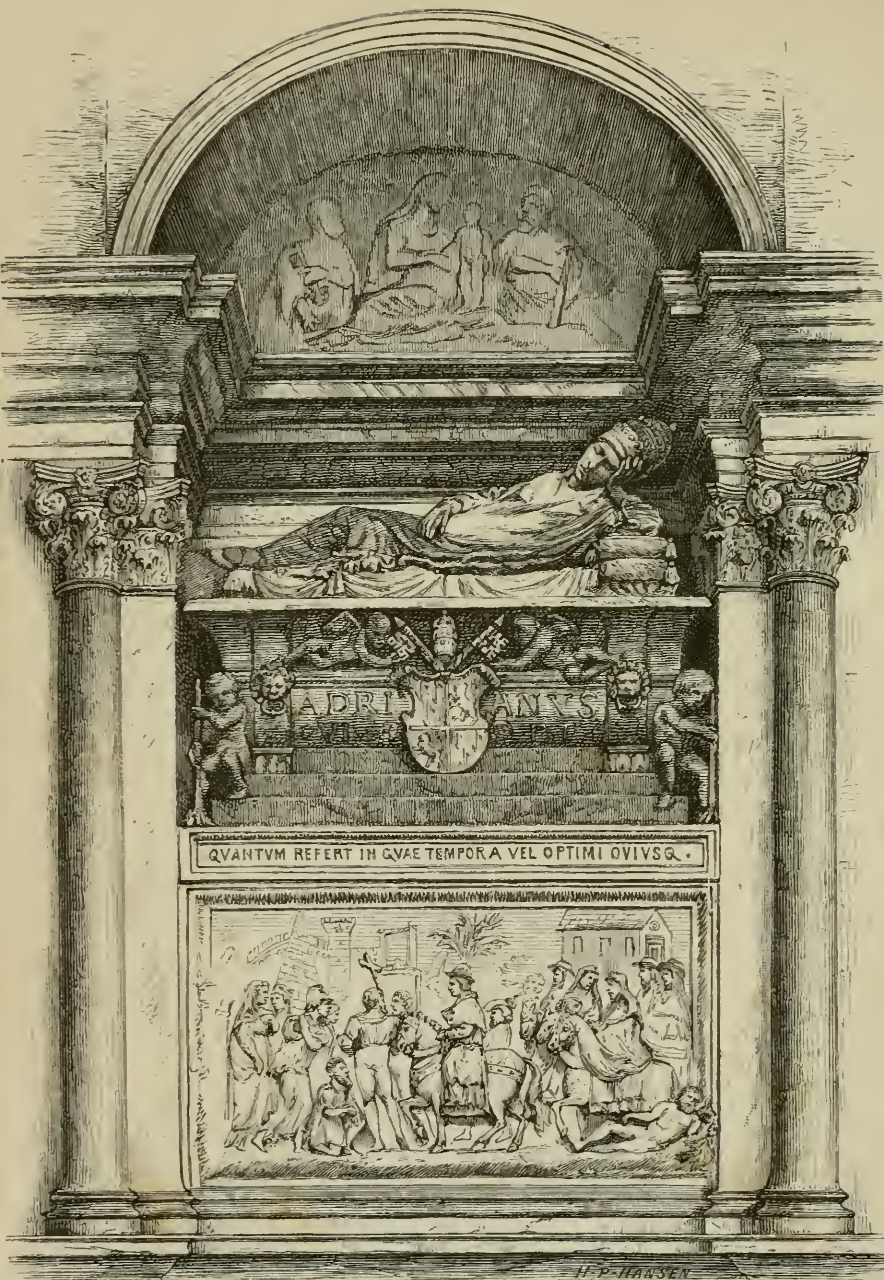

3 1761 06630389 2

Pave og Reformator.

ADRI ANVS
QVANTVM REFERT IN QVAE TEMPORA VEL OPTIMI QVIVSQ.
H·P·HANSEN

PAVE OG REFORMATOR.

HISTORISK DIGTNING

AF

A. MUNCH.

KJØBENHAVN.

FORLAGT AF G. E. C. GAD.

TRYKT HOS NIELSEN & LYDICHE.

1880.

Min Ven,

Professor M. J. Monrad

i Christiania,

tilegnet.

Indhold.

I.

CONCLAVET.

I Rom var Hedenskabet gjenopstandet
Paa Medicæerpaven Leos Tid,
Med kristne Former underligen blandet
Det gjorde Dyden sort og Lasten hvid;
Det Rige, som af Kristus var forbandet,
Sig smykked med hans Navn i Skjonheds Id.
Hans Kirke var et Hof med yppig Glæde,
En Cæsar Paven sad paa Petri Sæde.

Af Kunstens, Videnskabens Blomst omgivet
Han tænkte kun paa denne Verdens Magt
Og Kirkens Nøgler havde han hengivet,
For dermed at faae Skatte sammenbragt
Hvormed han kunde pryde Hedninglivet
Og blænde Alle med forfinet Pragt.
Som en Augustus pristes han af Folket,
Roms gamle Glands man saae i ham gjentolket. —

Hvad Under, at man der ei havde Øre
For Tordenveiret, som fra Nord optrak?
At Kardinalerne ei vilde høre
Paa hvad de kaldte kun Barbarers Snak?
»Den tydske Munk kan ikkun Fæ forføre«
Saa mente de, dog Paven gav de Tak,
Fordi han slynged Bullen mod den Frække, —
De vidste ei, han lod sig ikke skrække.

Var Pavedømmet ikke steget mægtigt,
Af Husses, af Savonarolas Baal?
Den Krands, en Borgia kunde bære prægtigt,
Var den ei meer en Medicæers Maal?
Hans Vaaben var ei blot ved Jernet vægtigt,
Det var saa smidigt som det blanke Staal,
Og over Saaret, som det havde slaget,
Han kunde lægge Skjønhed, gjenopdaget.

Thi op fra Romerværldets graa Ruiner
Han trylled frem den gamle Marmorpragt;
De skjønne Statuer med høie Miner
I Romas Herskerborg stod atter Vagt,
Fra dunkle Kamre flagre Amoriner
Og Rafael har Psyche atter vakt.
Og Romersproget atter klassisk tales
Og rundt om Paven digtes der og males. —

Og Jordens Fyrster til hans Forbund beile,
Med sjælden Kløgt han styrer mellem dem.
Saa Kirkeskibet kan med Fordel seile
Og naae til verdslig Magt og Hoihed frem.
Den gyldne Tid er nær, det kan ei feile,
Da Rom skal atter vorde Verdens Hjem —
Saa drømte de. Men pludselig kom Døden
Og kaldte Leo bort fra Seiersgløden.

Der laae han stille hist i Vatikanet,
Af Hoffets Sværm, af Venner selv forladt.
Kun gridske Hænder havde Vei sig banet
At plyndre der hans Samlinger, hans Skat.
En Fremtidsfrygt, en Rædsel, før ei anet,
Sig bredte over Rom, lig Dødens Nat.
Nu følte man hvor utrygt Alt var grundet,
Hvorledes til eet Liv al Glands var bundet.

Vel var der Den, som vilde Arven tage —
En Kardinal af Medicæers Blod.
Men op sig hæved Tvedragts gamle Drage
Og andre Prætendenter snart fremstod.
Conclavet stemte, kjøbslog mange Dage,
Farnese snart, snart Medici fik Mod.
Men Ingen vilde for den Anden vige,
Splidagtigt med sig selv var Kirkens Rige

Don Manuel, Gesandt for Carl den Femte,
Da foreslog en Kandidat, hvis Navn
Var ukjendt fast, som fjernt fra Rom sig gjemte,
Men som, hvis de paa ham til Pave stemte,
Dem vilde bringe Keisergunstens Gavn.
I disse Tider var ei anden Havn —
Fra Frankrig kunde ikkun Fare true —
Saa var det bedst til Keiseren at skue.

Og see, hans Yndling var en boglærd Mand,
Berømt som Theolog, en Kirkens Bærer.
Vel var han født ved Hollands Taagestrand
Af ringe Byrd, men havde været Lærer
For Keiseren, og denne, som ham ærer,
Ham havde hævet hoit i Rang og Stand.
Nu var han Kardinal, Bisp af Tortosa —
Hvis han blev valgt, man loved Guld sub rosa.

Conclavet studsed. Men, som tidt det hænder,
Man saae en Udvei, ikke tænkt paa før.
Skinsyge bandt de to Rivalers Hænder —
Engang dog aabnes maatte stængte Dør.
»Heller den Fremmede, som Ingen kjender,
End de Forhadte, vi ei nævne tør!«
Saa skete det, skjønt Ingen ret det vilde,
At Adrian gik frem af Urnens Kilde.

Det var som en Fortryllelse betog dem:
Paa en nær alle Stemmerne han fik!
Først nu, da Valget afgjort var, det slog dem
Med Rædsel, hvilken Daarskab de begik,
Og hvilken dunkel Førelse nu drog dem
Imod en ukjendt Afgrund, fremmed Skik.
Dog maatte de nu holde gode Miner:
Cornaro til Conclavets Vindve triner.

Men da han der for Romas Folk forkyndte,
At Adrian fra Utrecht Pave var,
En Mumlen mellem Mængden dump begyndte
Og steg til Raab: »Vi vil ei en Barbar!«
Haanlatter hørtes op fra Sværmen grynte
Og mangen Haand alt løfted Steen til Svar.
De bange Fædre maatte bort sig liste
For Følgerne af deres Valg at friste. —

De Keiserlige jubled kun og sendte
Om vunden Seir til deres Herre Bud.
I Rom blev Anarki, man røved, brændte,
Paa Husene man skrev, »Rom leies ud«! —
Det hellige Collegium ei kjendte
Nu andet Raad, end skyndsomt skikke ud
Tre Kardinaler, Paven at besværge,
Han maatte komme strax, for Rom at værge.

II.

DEN VALGTE.

I Tortosa, fjernt i Spanien,
Sad den fromme, flamske Biskop,
Aned ikke, hvilket Budskab
Snart hans Ro forstyrre skulde,
Aned ikke Verdensbølgen
Som sig nærmed forat hæve
Ham til høiest, skumklædt Tinde,
Forat kaste ham i Striden,
Striden mellem Lys og Mørke,
Mellem Hedenskab og Kristtro,
Mellem Jordens store Magter. —

Adrian var født i Utrecht
Et og sexti Aar nu siden.
Der hans Fader, Floris Dedel,
Var Skibstømmermand af Haandværk;
Trods de dunkle Kaar arbeided

Sønnen sig ved store Gaver.
Ved ihærdig Flid snart op til
Sin Tids største Lærdomsgrader.
Han studerte da i Løwen,
Skolastikkens Hovedsæde,
Fast paa samme Tid som Luther
Sang for Brød i Erfurts Skole.
Men han havde ikke Luthers
Ildsjæl, ei hans Kraft til Handling:
Rent hans Levnet var og ærligt
Stræbte han til hellig Virken.
Kristendommens faste Bolværk
Saae han dog i Pavekirken —
Derfor, skjønt han saae dens Brøster,
Vilde han den ei nedbryde,
Men kun rense, gjenopbygge
Til et værdigt Herrens Tempel.

Som han steg i Ry for Lærdom
Og for Reenhed, Margarita,
Flanderns vise Regentinde,
Skaffed ham Kanonikatet
Og ham satte til Prokantsler
For det høie, ret katholske
Universitet i Løwen.
Keiser Maximilian valgte
Ham til Lærer for sin unge
Sønnesøn Carolus, han som

Arving var til halve Verden.
Siden sendtes han til Spanien,
Blev der Biskop i Tortosa.
Og da Carl kom der til Magten
Hædrede han høit sin Lærer.
Skaffede ham Kirkens Purpur.
Ja, da selv han drog til Tydskland
For at kaares der til Keiser
Gav han Spaniens Regentskab
I den fromme Biskops Hænder.
Og den stille Mand, skjønt ikke
Han til nogen Statskløgt kjendte,
Vidste dog ved Ret og Mildhed
Mangt et Oprør der at dæmpe

Saa han sad i Fred og Hæder
Som et Mønster paa en Hyrde
I Tortosas Bispebolig,
Langt fra Pavehoffets Glimmer,
Ukjendt med dets Hedningvæsen,
Levende kun for sin Gjerning,
Sine Bøger og sin Tro. —

III.

BUDSKABET.

Det var en Dag sidst i Januar —
Solen skinned fast sommerklar —
Da Bisp Adrian paa sin Loggia sad
Og var i sit Sind saa stille glad:
Et Fredens Værk han havde just endt,
Stridende Parter forsonet hjemsendt. —
»Nu kan vi os tage en Hviletid«,
Sagde han til sin Famulus blid.
Det var Herr Vilhelm af Enkefort,
Hans Landsmand, en Tjener af bedste Sort.
»Bring hid min kjære Sankt Augustin
Og lad mig kvæges ved Ordets Viin«.
Men Enkefort svared »Min ædle Herre,
Vi faae nok ei Ro til Læsning, desværre!
Hist nede paa Sletten, langs Floden, see dog —
Der nærmer sig et stateligt Tog
Med Kors og Faner, paa hvide Heste —
De ville nok Bispegaarden gjæste.«

»Ak,« klagede Bispen, »ak aldrig Ro!
Hvi skjules jeg ei i et Klosterbo?
Det er vel et Sendetog igjen
Fra Keiser Carl, min Herre og Ven.
Ak var jeg dog fri for Statens Sager! —
Jeg troer, jeg snarlig min Afsked tager.«

»Nei,« sagde van Enkefort, »dette Tog
Vist aldrig fra Keiserens Leir uddrog,
Det er ei Krigsmænd med Staalets Klang —
Men Kirkens Mænd af høieste Rang.
Seer I ei de Tre i røde Kaaber?
Det er Kardinaler, saavist jeg haaber
At blive salig. See, foran dem bæres
Et gyldent Kors, de af Følget æres.
Min Herre, I maa dem imøde gaae,
Det er Eders Colleger, det tænke I paa.«

»Her vil jeg blive, her er jeg hjemme:
Den røde Dragt vil jeg helst bortgjemme,
Det sømmer sig lidet for Kristi Mænd
At drage i Guld og Purpur hen.
Lad dem deres Ærind selv fuldbyrde,
Her er jeg ei Kardinal, men Hyrde.
Gaa Du dem imøde, min Tjener tro,
Og hør hvad de ville i Hyrdens Bo.« —
Saa talte Bisp Adrian og smilte.
Hans Famulus ned ad Fritrappen ilte

Til den ydre Gaard, hvor Toget alt kom.
De Herrer saae sig forbauset om: —
Her var intet Liv, ingen Tjenerskare,
De hvide Mure var simple og bare,
Forhallen var næsten øde og tom —
Kun hist og her en Klerk sneg sig om.
»Er man i et Kloster?« udbrød den Ene
Af Purpurets Mænd — »Maa vi selv os betjene?«
Van Enkefort kom dem nu imøde.
Hans simple Dragt maatte vel dem støde:
De saae fornemt paa ham og mælte ei Ord,
Men En af Følget, en prægtig, stor
Guldbræmmet Drabant ham spurgte med Spot:
»Er dette Kloster Bisp Adrians Slot?
Er det saa, I Kirkens Fyrster modtage?«
Van Enkefort svared: »Jeg maa beklage,
Paa saa fornemt Besøg vi var ei beredt.
Ville I for min Herre vorde stedt
Saa viid, han har mig, sin Skriver, paalagt
At faae Eders Ærind for ham frembragt.
Mine høie Herrer — han bøied sig ned
For de røde Tre — »end ikke jeg veed
Hvem I ere, men skal jeg troe Eders Dragt,
I høre til Pavens hellige Vagt.
Siig mig et Ord, som jeg kan frembære
Saa skal I blive modtaget med Ære.« —

Den Ældste af Hine, en høivoxen Mand
Med Ørnenæse og Blik som i Brand,

Foer op i Vrede; men saa den Anden,
En Hofmand med fineste Klogt om Panden,
Ham gav et Vink og hvisked dertil:
»Colonna, god Mine til slette Spil!«
Den stolte Colonna sig nu betvang.
Men den Anden, med Sprogets sødeste Klang
Til Enkefort sagde: »Min kjæreste Ven,
Du føre os strax til din Herre hen.
Det hellige Budskab, vi skulle ham bringe,
Maa kun for hans egne Øren klinge.
Dog, at du kan vide med hvem du taler:
Fra Rom vi komme, tre Kardinaler.«
Betaget van Enkefort fandt ei et Ord,
Han anede nu en Ære stor.
Han bukkede dybt og gav dem Tegn
At følge ham op langs Trappens Hegn.

Imidlertid sad Bisp Adrian
I stille Tanker paa sin Altan
Og skuede ud gjennem Murens Buer
Paa den skjønne Egn i Kveldsolens Luer.
Da hørte paa Trappen han mange Trin
Og Raslen af Slæb, som af Silke fin —
Og medens de endnu ad Trappen steg,
Van Enkefort styrtede til ham bleg
Og hviskede: Tre Kardinaler fra Rom
Med helligt Budskab til Eder kom.
Til Eder selv de vil det kun sige —
Der seer I dem frem for Eder stige!

Bisp Adrian reiste sig op af sin Stol,
Han stod der i graabrun, ulden Kjol,
Dog kunde han vel sin Stand bevare
Over for denne prægtige Skare.
Han var en skjøn og statelig Mand,
Alvorlig og afmaalt, paa Alderdoms Rand,
Dog kraftig endnu; fra hans dybe Blik
Straaler af Sandhed og Tro udgik.
Han traadte de fremmede Gjæster imøde —
Da sank for hans Fod de trende Røde
Og ydmyge Hilsen til ham frembar
Som Kirkens Hoved, som Kristi Vikar!
Forfærdet et Skridt tilbage han veg,
Snart Bleghed, snart Rødme til Kinden steg,
En Skjælven hans indre Kamp forraadte.
»Hvad er det I sige? Ville I mig spotte?
Vel hørte jeg, Leo sin Stav har lagt,
Men aldrig hans Krone, aldrig hans Magt
Kan bringes til dette afsides Sted,
Til en udlændisk Mand, som Intet veed,
Og Intet vil vide om Romas Hæder —
Staaer op, mine Brødre, jeg hilser Eder.«

De stod op. Colonna ei kunde dølge
Et Haansmiil, delt af det hele Følge.
Men Cesarini, den Hofmand klog,
Med flydende Tunge til Orde tog:
»Hellige Fader, høit prise jeg maa
Den Beskedenhed, vi hos Eder saae;

»Servus servorum Dei« sig kalder
Jo Den, for hvem Alt paa Jord nedfalder.
Men tvivl ikke om at vort Budskab er sandt,
Eders Dyders Ry til Conclavet fandt.
Et Under er skeet, den hellige Aand
Har opfyldt os, ledet Vælgernes Haand,
Saa Eders Navn fast enstemmigt udgik
Af Urnen, trods den nedarvede Skik,
At helst en Italiens Søn bør træde
Som Efterfølger paa Romas Sæde.
Men det er jo ei for Italien blot
At Paven hersker fra Peters Slot —
Den hele kristne Verden han leder,
Og dertil den Værdigste fandt vi Eder.
Og see, vi tre Kardinaler, Orsini
Og Fyrst Colonna og jeg, Cesarini,
Blev hid til det fjerne Tortosa udsendt
At bringe Eder Valgets Dokument,
At besværge Eders Hellighed, os at følge
Det snareste muligt ad Land og Bølge
Til Roma, som faderløs sukker nu
Og frygter for Anarkiets Gru.

Imedens var Adrian sunket ned
Paa sin Stol, ham Enkefort hjalp derved,
Han skjulte sit Aasyn i sin Haand,
Og stærke Bølger gik i hans Aand.
En Herold ham knælende overrakte
Det Pergamentsbrev, som Valget bragte.

Mens Følgets Chor sang høitideligt frem:
»Deus, fac salvum pontificem!«

Da saa Alt blev stille, han reiste sig
Og tog til Orde, bleg som et Lig.
»I værdige Fædre, tillader mig nu
I mit Lønkammer først at granske min Hu
Og raadslaae med Gud om jeg tør og skal
Modtage det frygtelig tunge Kald,
I have mig bragt. Imidlertid,
I Alle, som ere komne herhid,
I følge min Famulus ind i min Hal,
Hvor Eder en Kvægelse bringes skal
Saa godt som en fattig Biskops Hjem
I al Tarvelighed kan byde frem.
Van Enkefort, sørg du for dette Bud —
I gjensee mig snart. Gaaer nu med Gud!«
Han forsvandt gjennem en Løndør tætved,
Og det prægtige Følge begav sig ned
Til den store Hal, hvor van Enkefort lod
Berede en Nadver, saa godt han forstod.

IV.

ADRIANS BØN I LØNKAMMERET

Herre, jeg beder Dig!
Tag dette Kald fra mig,
Kaldet, det tungeste
Som til et Menneske
Kan blive bragt:
Være dit Bud paa Jord,
Styre din Kristenhed,
Dømme blandt Kongerne,
Dømme blandt Folkene,
Dertil at føre selv
Scepter i Land.
Herre, jeg tør det ei!
Herre, jeg kan det ei! —
Tag dette Kald fra míg,
Lad mig i Fred! —

Dog, ei min Villie skee!
Ene din hellige!

Herre, o viis mig den,
Lad mig fornemme den
Klart i min Sjæl!

Stille, mit Hjertes Slag,
Som næsten døve vil
Tanker og Sind! —
Tys, lad mig lytte til
Stemmen, som løfter sig
Dybt fra mit Bryst:

»Har Du fra Ungdom ei
Skuet min Kirkes Brøst?
Har Du ei stundet til
Templet at rense for
Sælgernes Hob?
Hvad før i liden Kreds
Du vilde virke for,
Giver jeg fuldelig
Nu i din Haand.
Derfor jeg ledet har
Stridende Magters Hu
Mod deres Villie fast
Til at udkaare Dig.«

Herre, jeg hører Dig!
Herre, din Villie skee,
Skal jeg end døe derfor —
Den være min! —

V.

MODTAGELSEN.

Den store Hal i Biskoppens Gaard var et Rum
Saa prunklost som et Klosters Refektorium.
De nøgne, hvide Vægge intet Billede bar.
Kun over Bispens Sæde et Crucifix der var.

Paa haarde Egebænke der ingen Hynder laae
Og paa de lange Borde man Guld og Sølv ei saae:
Paa Træbrikker frembares en Kost, kun lidet fiin,
I Leerkrus blev der skjænket af Landets simple Viin.

Det glimrende Følge fra Romas Skjønhedshof
Derved til Spottegloser fandt rigeligt Stof.
Dog maatte de sig foie nu i den haarde Nød
Og prøve paa at døie, hvad Hunger dem bød.

De trende Kardinaler sad Bispesædet næst.
Den tykke Orsini stønned »Saa var jeg aldrig Gjæst!
Er dette Viin? Per Bacco! — nei, dette er for galt!
Man vilde ikke troe det, blev Sligt i Rom fortalt.«

Colonna, den stolte Romer, ei rørte ved en Bid,
Hans fine Læber dirred, han var af Harme hvid.
»Cesarini,« dybt han brummed', »det kan ei blive saa,
Hvis Valget han modtager, Vi ham afsætte maa.«

»Vil heller Du da have Farnese, Medici?«
Gjensmilte Cesarini, »Vær rolig, bi kun, bi!
Det giver sig med Tiden. Lad os de haarde Kaar
En stakket Stund kun taale, snart bedre forestaaer.

Lad denne fromme Mand, som vi nu er faldne paa,
Først drikke af Romas Lethe, den Ingen kan modstaae,
Saa vil de hellige Tanker ham snarligen forgaae,
Og vi vil en Pave som alle Andre faae.

Ja, kun en endnu bedre. Thi seer I da ei,
At som en stakkels Blind han veed ei egen Vei?
Saa kunne vi ham lede, regjere i hans Navn,
Og Keiseren os takker, vil vorde os til Gavn.«

Da Maaltidet var sluttet, saa fort man var i Stand,
Af nogle Klerker fulgt nu indtraadte Adrian,
Tog Plads paa Bispesædet og sagde med Stemme klar:
»Nu vil jeg Eder give mit endelige Svar.

Jeg seer, det er Guds Villie at jeg skal tage mod
Tiaraens tunge Byrde, som før saa fjernt mig stod.
Gud give mig dertil Kraft, og I Fædre, Eders Raad,
Saa vi kan værdigt styre Kirkens hellige Baad.

Som Pave jeg mig kalde vil Hadrian, et Navn,
Fem Paver have baaret til Kirkens Hæder og Gavn.
Jeg kan vel ikke haabe i Dyder at ligne dem,
Men Gud vil føre den Sjette i al hans Svaghed frem.

Først blev en Mumlen i Salen, man havde haabet end
At denne Klosterbroder vilde vise Kronen hen. —
Men snart man sig fatted og Alle istemmed godt;
»Hil Hadrian den Sjette, vor Pave og vor Drot!«

De trende Kardinaler blev nu til Haandkys stedt.
Saa sagde Cesarini: »Jeg haaber, snart beredt
Er I, vor hellige Fader, at følge os til Rom,
Der er nu megen Uro, man venter Eders Dom.

»Ei strax jeg kan Jer følge,« gjensvared Hadrian,
»Her er end mange Sager, som først maa sees an.
Brev maa og her afventes fra Keiseren, min Ven,
En Sammenkomst han ønsker vist før jeg drager hen.

Mit Følge maa beredes, og Skibe rustes ud.
Imidlertid I drage til Rom med dette Bud:
Til Styrismænd for Staten I Trende sættes ind —
I kjende bedst til Roma, kan dæmpe Folkets Sind.

Med som min Prokurator Jer følger Enkefort,
Selv haaber jeg at komme derhen inden kort.
Saa vær nu Gud befalet! — Vil I her tage Rast
Saa bydes Eder Herberg, som det kan skee i Hast.

Orsini blev forskrækket. For Guds Skyld! hvisked han
Til Cesarini: »Her vi dog ikke blive kan!
Var Maaltidet saa rædsomt, hvorledes da vor Seng?
Jeg heller vilde hvile paa første, bedste Eng. —

Men Hofmanden smilte: Nei, nei, det gaaer ei an —
Han er jo nu vor Herre. Og saa til Hadrian:
»For naadig Tiltro takke Vi Eders Hellighed.
Kun denne Nat vi tage mod Eders Gjæstfrihed.

Imorgen vil vi drage til Barcellona hen.
Der vente vore Skibe: Vi træffes snart igjen.
I Roma vil vi see at berede Eder Sted,
Saa I kan der modtages med Glæde og med Fred.«

Orsini dybt sukked. Hadrian med Enkefort
Afsides gik at raadslaae, før Vennen sendtes bort.
De Andre søgte Hvile alt som de kunde bedst —
Snart Nattens Stilhed laae over Herre og Gjæst.

VI.

BREV OG AFREISE.

Det drog sig længe hen før Hadrian
Sin Romfart endelig tiltræde kunde.
Det var, som noled han med hvert et Skridt
At nærme sig det Centrum for en Verden.
Han grued for, men som det var hans Kald
Ei blot at leve i, men herske over.
Der kom og ydre Hindringer dertil:
Besværinger og Fordringer og Forslag
Indstrømmed til ham, ikke blot fra Rom,
Men ogsaa fra Italiens mange Fyrster,
Som Alle vilde have Paven med
I deres uafladelige Feider.
Men mest han ængstedes af Frankrigs Krav:
Dets ridderlige Konge, Frants den Første,
Som laae i evig Strid med Keiseren,
Indtrængte paa ham, at han skulde slutte
Sig til den franske Politik mod Carl.
Ja denne selv, den kloge Verdenshersker

Blev ham for dyr en Ven, idet han vilde,
Hans fordums Lærer skulde nu som Pave
Kun handle som hans Kreatur og Tjener.
Men Hadrian, den Guds Udvalgte, vilde
Ei være Kongernes, kun Herrens Tjener.
Imedens saadan Tiden droges hen,
Fik Hadrian et Brev fra Enkefort
I Rom, hvori han skyndede paa Reisen,
Det lød med disse Ord:
»O, hellige Fader,
Min kjære, gamle Herre! Eders Tjener,
Som her i dette Babel staaer alene,
Besværger Eder, ikke meer at dvæle,
Men komme strax, Det er paa høie Tid.
Her er en Tilstand, som ei kan beskrives —
Mord træder frækt paa Gaden ud, Partier
Staae mod hinanden, Pøblen er i Oprør,
Det hellige Collegium er splittet.
De Kardinaler, som I til Regenter
Har indsat, kun bekrige nu hinanden:
Colonna og Orsini, Hovederne
For Roms de tvende første Adelslægter,
Staae nu i aaben Kamp, og Cesarini
Forgjæves mægler. Medici er reist
Til Florents, hvor som Fyrste nu han hersker,
Med Frankrig konspirerer Soderini,
Farnese seer med Skadefryd det Hele
Og venter snart at tage Peters Arv.
Thi viid, min kjære Herre, man udspreder

Det Rygte, at I aldrig kommer hid,
Ja, at I alt er død. Det nytter Intet,
Hvad jeg dem siger, viser Eders Breve!
De Alle kun begegne mig med Haan
Og kalde mig den flamske Spegesild.
Tro ikke, jeg beklager mig derover —
For Eders Skyld jeg taaler gjerne Alt.
Men Folket, Herre, o det arme Folk!
Det trænger til en stærk og dygtig Styrer.

Til alle andre Onder er og Pesten
Nu kommet hid. Alt Tusinder bortdøde
Og andre Tusinder har taget Flugten.
Skal dette vare, bliver Rom en Ørken
Og hvad der levnes, bliver ganske hedensk.
Forleden drog Demetrius, en Græker,
Igjennem Stadens Gader med en Tyr
Som han ved Trolddom vilde have tæmmet,
Og offred' den, ret efter hedensk Brug,
Til vrede Guder i Colosseum!
Men dette blev dog Præsterne for stærkt.
De foranstaltede en Procession
Af Flagellanter, som hinanden pidsked',
For at forsone saa de Kristnes Gud. —
Saaledes raser da imod hinanden
Vantro og Overtro, mens Drikkelag
Og Skjøgelevnet jubler midt i Jamren.
O Herre, kom dog snart! — Jeg veed det vel,

Der venter Eder her saa haard en Kamp,
Men ogsaa veed jeg, I ei spare vil
Paa Eders Kræfter, ja selv Eders Liv
Forat udføre den Mission, som Gud
Har givet Eder i saa ond en Tid.« —

Nu, efter Læsningen af dette Brev,
Optændtes Hadrian af hellig Iver.
Han kunde ikke dvæle meer. Han fik
I Tarragona rustet ud en Flaade
Med firetusind Krigsfolk, og begav
Sig der ombord, en Dag først i August,
Fulgt af endeel Prælater og Gesandter. —
Det paafaldt Alle, at han ikke vented
Paa Keiseren, som netop i Santander
Var landet og forlangte Sammenkomst.
Var dette Tegn paa, at han vilde stille
Sig uafhængig, at han frygted for
At falde i den store Keisers Magt?
Hvad det nu var — tilsøes gik Flaaden strax,
Kong Frants sig glæded, Carl blev høist forbittret,
Men Hadrian drog stille over Havet
Til sit Calvarium paa Romas Stol. —

———

VII.

I GENUAS HAVN.

Hvor Genua med Marmorpragt sig hæver
I Halvkreds rundt de bratte Bjerges Rand.
Og under dem i lette Vover bæver
Den skjønne Golf med Havets dybblaa Vand. —
Der søgte Pavens Flaade Rast i Havnen
Og vugged sig saa let i Bølgefavnen.

Man undred sig, at Alt var der saa stille,
At ingen Masteskov var samlet der,
At ingen Larm fra Havnen, Rigdoms Kilde,
Bebuded, at den store Stad var nær.
Alt var som uddød, ingen Folk at skue,
Kun hist og her en Røgsky og en Lue.

Dog jo, der satte ud en Baad fra Bryggen
Med nogle Mænd i. De kom snart ombord.
Nedbøiede, som leved de i Skyggen,
De bad, med Paven at faae vexle Ord.

Og Hadrian dem lod for sig fremtræde.
Hvad vilde de? Først kunde de kun græde.

Saa kom det frem, hvorledes de var sendte
Fra Stadens arme Borgere i Nød:
De keiserlige Forbundsfæller brændte
For nylig Byen, bragte Skræk og Død.
I tvende Døgn den blev til Plyndring givet,
Man spared Intet — Godset eller Livet! —

Med deres Landser maalte tydske Knægte
De rige Fløielsstoffer, Byens Ry,
Guld, Sølv og dyre Smykker, Stene ægte,
Blev ranet fra Paladser uden Sky,
Al Handel standset blev, alt Arbeid døde
Og Sult og Sygdom lagde Folket øde.

Nu Dødens Taushed over Staden hviled
Og Fjendens Jernhaand knuged den endnu —
Derfor de Ældste da til Paven iled
At bede ham om Bistand i den Gru.
Maaskee hans Forbøn kunde lette Aaget,
Der tynged over dem, lig Kistelaaget.

Mens end de talte, kom en anden Snekke
Til Skibets Side, prægtig smykket ud.
Fra den opsteg med stolte Skridt en Række
Af høie Herrer, klædt i Vaabenskrud.

De stakkels Borgere veg sky tilbage
For dem, og ræd forstummed deres Klage.

Det var de trende Høvdinger for Hæren:
Colonna, Pescara og Sforza selv.
De knæled vel for Paven, gav ham Æren,
Men deres Blikke sagde: Lyd, og skjælv!
De fordred, at han skulde Aflad give
Dem for den Vold, de maatte her bedrive.

Saa vilde de ham give Del af Byttet
Og hylde ham som deres Herres Ven.
Men Hadrian, som havde stille lyttet,
Nu reiste sig, og sagde streng: »Gaaer hen
Og giver Alt tilbage, hvad I røved,
Og gjører Bod for hvad I her har øvet.

Først da kan der om Aflad blive handlet,
Den sælges ikke meer for Magt og Guld.«
De Trende loe. Var Paven saa forvandlet?
Vil han ei mere have Sækken fuld?
Nu trued de, og vilde ham forfærde
Med Klang af deres Spyd og deres Sværde.

Men Hadrian stod rolig der og sagde:
»Nei, nei! — jeg kan, jeg tor, jeg vil det ei.
Saa vinked han, hans Vagt sig om dem lagde
Og tvang dem til at drage deres Vei.

Saa trøstede han Borgerne og loved:
Snart skulde straffes. hvad der her var vovet.

Han vilde selv med Keiseren udskifte
Om denne Sag, saasnart han kom til Rom.
Det var hans Agt, en Fredsliga at stifte,
At fremme Ret og give Synden Dom.
For Øieblikket ikke meer han kunde
Dem hjælpe, han mod Roma maatte stunde.

Saa gav han Tegn til Ankeret at lette,
Han vilde ikke dvæle nogen Nat
I denne Havn, hvor Ufreds vilde Jætte
Ham mødte førstegang saa frækt og brat.
»Ak var det saa, Italien ham bragte
Den første Hilsen? — sukkede han sagte.

»Var det et Forbud paa, hvad meer skal komme?«
Dog nei, da Havet atter for ham laae
I al sin Fred, blev disse Varsler tomme,
Hans Sjæl drak Haab af dette friske Blaa,
Og villiefast han stævned mod de Strande
Hvor Romerværldets Levninger end stande. —

VIII.

INDTOG I ROM.

Det var en Middag, lummerhed
Sidst i August, da Paven skred
Iland paa Kirkestatens Jord.
Af Oldtids Herlighed knapt Spor
Der var ved Ostia at see.
Kun Ødhed og Ruiners Vee
Betegned Havnestaden, hvor
Ved Marmorbroers blanke Vold
Den halve Verden før gav Told.
Forsumpet var den rige Egn
Hvor fordum skjønne Haver laae —
Af Liv der var kun lidet Tegn.
Kun nogle usle Hytter paa
Den sjunkne Pragt opklinet vare,
Hvor Børn, som Spor af Febren bare,
Udrakte Tiggerhænder snare.
Men høit derover, som et Fjeld,
Stod Pave Julius's Kastel.

Det drog nu Hadrian forbi
Ei raste vilde han deri.
Et Tog fra Rom modtog ham der,
Men adspredt var den hele Hær;
Man intet ordnet Følge saae.
Af Heste var der meget faa
Saa selv Prælater maatte gaae.
Syv Kardinaler modtog ham
Og fulgte ham mèd megen Bram.
Blandt dem var Mangen høilig vred
Fordi ei Paven hos dem red,
Men holdt sig til sin gamle Ven
Van Enkefort, som glad igjen
Sin Herre havde mødt ombord —
De vexled nu fortroligt Ord.
Mod Aften til Sankt Paul de kom,
Det gamle Kloster foran Rom —
Der havde Paven Stævne sat
At hvile denne sidste Nat.

Den næste Dag ved Morgengry
Saae Hadrian til nære By
Og til den stærke, gamle Mur,
Som havde Verden holdt i Bur.
Han fra sit Vindve kunde skimte
Fjernt bag den Taarne, Kupler glimte. —
Der skulde han nu drage ind,
Han, Præsten med det stille Sind!
Der skulde han en Krone bære
Og Hersker over Alle være!

Han gyste for den nære Stund.
Et Suk gik fra hans Hjertegrund.
Men Byrden var nu taget paa —
Han maatte fremad, fremad gaae.
Van Enkefort han til sig bød.
Fra Vennens Læbe Trøst ham lød —
De Andre kjendte han jo ikke.
Han saae kun deres kolde Blikke.

Fra Rom var Kurien kommen ud
Og Pavehoffet i sit Skrud.
Dog var der kun en liden Skare.
Det halve Tal for Pestens Fare
Var flygtet bort. De Faa. som kom.
Et udtomt Kloster kaldte Rom.
Nu Paven bød sig Alle samle
I Pauls Basilika. den gamle,
Hvor høit fra Chorets Mosaik
Et Kristusbilleds Alvorsblik
Som Dommer streng paa dem saa ned,
Som straffende al Verdslighed.
Midt under dette Paven stod
Saa streng som det, med gjenvakt Mod.
De kyssede hans Haand og Fod,
Hvorpaa sin Røst han saa oplod:

»I Kirkens Hoveder! Det er
En Tid, vel farefuld og svær.
Hvori mig Gud saa aabenbar
Ved Eders Valg hidkaldet har.

Jeg venter Eders Bistand nu
Til at bortdrive hedensk Gru,
Og til at føre Kirken frem
Som Helligheds og Reenheds Hjem.
Jeg venter Eders Bistand og
Til strængt at hævde Retfærds Sprog
Og ikke give Voldsmænd Ly
I Romas gamle, hellige By.
I Kardinaler, første Mænd! —
Som Gunst jeg beder Eder end:
Til Eders Boliger I ei
Banditter lade finde Vei —
Jeg veed, at dette hændet er:
Derfor jeg vil nu bede Jer,
I give villigt Afkald paa
Asylret, som hos Eder laae! —
Saa jeg velsigner Eder da!
Staaer op, og lad os gaae herfra
Og drage nu i Roma ind
Med kristeligt og ydmygt Sind.«

Slig Tale, af en Paveført,
Man havde aldrig hidtil hørt. —
De voved nu dog ei at knye,
Men skjød sig under Fremtids Ly —
Sligt kunde ikke vare længe —
Man spilled snart paa andre Strenge.

Imidlertid de drog nu frem
Mod Romas Mure. Mellem dem
Red Paven uden Pomp og Pragt.
Mens Silkeklæder, gyldne Skrud
Om ham sig prægtigt bredte ud.
Ved Porta Paula standsed man.
Hvor der i Hast var gjort istand
En Æreport af Laurbærgrønt.
Hvor der fra Nicher skued skjønt
Antike Billedstøtter ned.
Som Vidner paa Roms Herlighed.
Ved dette Syn blev Paven vred.
»Hvad er det, man har opreist der?«
Han spurgte nu sin Klerkehær.
»O Herre« lød det bange Svar.
»Det er en Æresbue klar.
Som Folket reist har til din Priis
At hilse Dig paa Romerviis.«
»Jeg drager ei i Staden ind
Gjensvared Paven, mørk i Sind.
Før man det hedenske Stillads
Har taget ned. En saadan Stads.
Som Afgudsbilleder jo har.
Ei sømmer sig for Krists Vikar.

Forbauset og forbittret, dog
Man maatte lyde Pavens Sprog.
Hans Krigsfolk nedbrød Buen snart.
De skjønne Statuer fik Fart

Og splintredes mod Veiens Bro.
Saa drog derover, To og To,
Det stille Tog i Staden ind,
Mens Mangen sukked i sit Sind:
»Nu holder Barbariet jo
Sit Indtog i al Skjønheds Bo!

Den lange Vei fra Pauli Port
Til Vatikanet var ei stort
Befolket, dog der samled sig
En Folkehob, som høit, med Skrig,
Imodtog Paven, bad om Brød,
Om Frelse ifra Vold og Død.
En Baare nu og da man saae
Hvorpaa et Pestens Offer laae —
Sky Følget drog sig bort derved,
Men Paven tæt til Baaren red,
Udbredte signende sin Haand
Og trøsted de Forladtes Aand.
Det faldt som Dug i Folket ned,
Man jubled til ham, hvor han red
Og mange Børn og Kvinder græd.
Saaledes gik det langsomt frem
Indtil han naaede Pavens Hjem,
Det store, stolte Vatikan —
Kun altfor stort for Hadrian.

Det Indtog var til Hofmænds Spot:
»Nei, det var anderledes flot,

Da Leo Decimus inddrog!
Da var der Fest i hver en Krog,
Da hilstes han ved hvert Palads
Af Statuer og gylden Stads,
Da vaied Tæpper, Blomster flød,
Musik og smukke Taler lød;
Da var der en Triumf i Rom
Som om Augustus atterkom.
Og nu, for Medicæer-Prunk,
Indred en fattig, fremmed Munk,
Udsprungen af Barbarers Blod,
Som ikke Romas Magt forstod,
Som vendte bort sit lyssky Blik
Fra Pragt og ædel Skjønhedsskik!
Hvor var de skjønne Tankesprog
Fra klassiske Autorers Bog?
Hvor var de Fyrsters lange Tog?
Nu Paven gjorde sig gemen
Med Pøbelhoben, syg, uren.
Nu vorder Nat i Verdens Stad,
Man vover ei at være glad. —
Hvad skulde dette blive til?
Det var et sælsomt Skjæbne-Spil.«

IX.

I VATIKANET.

Mens nedsjunket i Grus var Keiserborgen i Roma.
Haver og yppigt Grønt dækked Palatiums Grund.
Hæved sig Pavens Borg paa anden Side af Tibren —
Den havde taget i Arv Keisernes uhørte Pragt.
Marmor og ædel Steen var taget fra Templers Ruiner,
Smykked i Kirkens Huus Loft og Gulve nu skjønt.
Herlige Statuers Hær opstod af Oldtidens Grave.
Stilledes op med Smag rundt i Haver og Sal:
Alt Apollo stod her i sit prægtige Belvedere,
Der Laokoon saae med Smertens evige Blik,
Herkules viste sin Kraft, Antinous Ynglingens Skjønhed.
Nilens mægtige Gud tømte paany der sin Skaal.
Kvindelig Ynde man saae i den hvilende Ariadne.
Statsmænd og Digtere stod i Marmorhøjhed omkring.
Ikke blot Oldtidens Kunst dog pryded Pavernes Bolig.
Gjenfødt den var og der i Nutids ypperste Blomst:

Rafael havde der malt i Sale og i Gallerier.
Michel Angelos Magt fyldte Sixtinske Kapel.

Tomt var det Hele dog nu, flygtet den yppige Hofsværm,
Som havde solet sig der i Leos festlige Glands!
Borte var Talernes Kreds, borte var Kunstnernes Skare,
Ingen Sang og Musik, intet Skuespil meer.
Gjennem de straalende Rum en fremmed Olding gik ensom
Fulgt og støttet kun af sin eneste, trofaste Ven.
»Enkefort«, sagde han mørk »for denne Pragt maa jeg grue.
Er jeg i Hedenolds Rom? Hvor skal jeg vende mit Blik,
Saa det forarges ei af det nøgne Hedenskabs Frækhed?
Saa jeg forvirres ei af al den blændende Glands?
Vel med den hellige Bernhard jeg sukke maa: her du er jo
Peters Successor ei meer, men du er Constantins.
Ak, hvi har du ej gjort som jeg dig bød, at faae leiet
Mig et tarveligt Huus, kun med en Have dertil?«

»Herre det gik ikke an — her Traditionen maa følges:
Fra Vatikanet kun herske kan Paven i Rom.«
»Vel, saa vil jeg da her lukke de pragtfulde Sale,
Vælge til Bolig et Rum, tarveligt, efter min Skik.«
Og det skete saadan. Til Hjem han udsaae to Kamre,
Klosterceller mest lig, Bohav af simpleste Slags.
Kun ad en mørk Korridor til dem man kom, ikke gjennem
Salenes prægtige Rad, Leos og Julius's Værk.
Belvedere tilmure han lod, den eneste Indgang

Til hint Skjønhedens Hjem blev gjennem Pavens Gemak.
Ikke til eget Brug; — de Afgudsbilleder var ham
Stedse til Afsky og Gru, vogte han vilde kun over
At ei Andre af dem skulde faae Hedenskabs Gift.
Ak! han fatted end ei, at Skjønhedsriget var indtrængt
Alt i Kjødet saa dybt hos den romerske Slægt,
Saa det kun frugtede lidt at lukke Gudernes Sale,
Naar i hvert Hjerte der stod end et Tempel for dem.

X.

SAMTALE MELLEM PASQVINO OG MARFORIO.

Pasqvino.

Marforio, min gamle Ven,
Har du hørt den nyeste Nyhed igjen?
Paven, vor naadige tydske Herre,
Er bleven til Eremit, desværre.
Han sidder deroppe og kukkelurer,
Belvedere han tilmurer.
Frygter han for, at Apollo skal
Knuse hans lærde Hjerneskal?

Marforio.

Kan gjerne være, han veed jo nok,
At tom er hans gamle Helgenblok,
Han veed, at Apollos gyldne Pile
Vil klingende gjennem dens Hulhed ile.

Pasqvino.

Ja, det er et underligt Kompagni,
Som Paven deroppe behager sig i.

De fine Herrer er alle borte.
Man har kun Copis og Trinqveforte.
Winkel, Husius ei at glemmes. —
Navne, hvorved en Hund maatte væmmes. —
Har du hørt hvorledes er Pavens Hof?
Til Hvermands Latter det kan give Stof!
Man veier og sparer paa hver Denar.
Pavens Stald for Heste er bar.
En Tydsker, som holder hans Stue reen
Og er saa stupid som var han af Steen.
Er ogsaa vor Herskers Kammertjener
Og alle Slags Hverv i sig forener.
En gammel hollandsk Kvinde er Kok
Og Vadskerkone, det er ham nok.
Han spiser kun Brød og tørrede Fiske.
Man vover ei Andet op at diske.
Der hersker i Slottet en Stilhed grum.
Man skulde troe, han var bleven stum.

Marforio.

Det kommer af, han ei kan Italiensk,
Men kun et Slags gyseligt Flamsk eller Svensk.
Han forsøger vel paa et barbariskt Latin.
Men Romeren kjender ei deri sin.

Pasqvino.

Mærk, dette kan ikke vare længe.
Man vil ham snart fra Pladsen fortrænge —
Og vi har jo en Medici parat
Som vil tage sig af By og Stat.

Marforio.

Ven Pasqvino, tag dig iagt!
Paven mod dig er i Harnisk bragt.
Saalidet han end paa Rom sig forstaaer,
Dit Frisprog ham dog til Hjerte gaaer.
Han vil dig kaste i Tiberens Grund
Hvis du ei holder din slemme Mund.

Pasqvino.

Jeg har nok hørt det, men leer derad.
Har du ei fornummet det Spottebad
Hvormed Hertug Sessa ham overgjød
Da denne Trudsel mod mig han bød?
»Det vil lidet Jer nytte, hellige Fader,
Om Pasqvino I dybt nedsænke lader.
Pasqvino kan ikke i Roma døe —
Fra Flodens Grund vil han kvække som Frø.
Dette kvikke Ord slog i Paven ned,
Men Sessa blev Romernes Yndling derved.
Han laer mig nok staae, den gamle Ugle!
Jeg skal kviddre høit som Himmelens Fugle
Og aldrig skal Romas Latter og Spot
Spare Barbaren i Leos Slot. —

XI.

ET GJÆSTEBUD HOS KARDINAL CORNARO.

Mens Paven sidder taus i Vatikanet
Alvorlig, som en Munk i Klosterbo,
Og prover en Reform, her før ei anet,
Kun understøttet af de flamske Tro, —
Et yppigt Liv, fra Hedenskabet ranet,
Trindt om ham dog man seer endnu at groe.
Selv Kirkens Fyrster over ham kun spotte
Og leve høit i deres Marmorslotte.

Paa Jagt de gaae med Falke og med Hunde
Til Trods for Paven, for hvem Sligt er Gru.
Mens han i Cellen from sig spæge kunde,
De feire Drikkelag med lystig Hu,
Musiken lyder sødt fra deres Lunde,
Selv Kvinder der sig vise uden Blu.
Blandt disse Fester vil vi en omtale
Som holdtes i Cornaros gyldne Sale.

Nys fra Venetia kommet var Gesandter
At bringe Paven Republikens Ord.
Han stivt modtager dem, med haarde Kanter,
Ja, ei engang dem byder til sit Bord.
Men Kardinal Cornaro, som galant er
Og deres Landsmand, gjør dem Ære stor:
Sin Onkel Dandolo paa Jagt han tager,
Et Tog af hundred Hestmænd dem ledsager.

Derpaa til sit Palads han dem indbyder,
Et kostbart Gjæstebud anrettes der:
For syvti Retter der hans Kjøkken syder,
Paa Sølv frembaarne af en Tjenerhær.
Dertil den ædle Viin i Strømme flyder,
Mens Luth og Harpe klinge fjernt og nær,
Sang lyder sødt fra Kvinder og Kastrater,
I Haven er der anbragt et Theater.

Sex fulde Timer der tilbords man sidder,
Mangt Skjemtens Ord der vexles mellem dem,
Mest over Paven, som ei leve gidder
Men daarlig vil en Bodstid kalde frem.
Snart er ei Forskjel meer paa Klerk og Ridder,
Thi Alle fryde sig i Glædens Hjem:
Mens man indaander denne Fests Aroma
Man priser høit det underfulde Roma.

Cornaro takker mild den glade Skare
Og siger stolt »Ja, denne Verdens Stad
End altid vil sin gamle Glands bevare,
Her alle mørke Skyer splittes ad.
For Barbari er her slet ingen Fare,
Her Alt fornyes maa i Skjønheds Bad —
Om selve Luther hidkom med sin Torden,
Alt vilde blive i sin gamle Orden.«

XII.

I DET SIXTINSKE KAPEL.

En Dag et stort, fuldtalligt Consistorium
Var sammenkaldt af Pave Hadrian. Det Rum
Hvori man da forsamled sig, var hint Kapel,
Hvor Michel Angelo sit rige Kraftens Væld
Paa Loft og over Vægge havde kastet ud
I store Kjæmpelinier, som en ny Tids Bud:
Sibyller og Profeter, ja Gud Fader saae
Fra Hvælvingen med dybe, strænge Blikke paa
De yppige, de fine, purpurklædte Mænd,
Der her som Kirkens Fædre gik saa smaat igjen.
En Skikkelse der saaes dog, som havde Drag
Af denne Aandens første, rene Morgendag
I Simpelhed, i Storhed og i kraftig Tro.
Og det var Paven selv. Med stille Hoiheds Ro
Han sad paa Thronen i sin hvide, uldne Dragt,
Mens om ham bølged Kardinalers Fyrstepragt
Og Spøg og verdslig Hvisken lød fra hver en Krog.
Nu Paven Stilhed bød, og saa til Orde tog:

»Jeg har idag forsamlet Kirkens høie Raad
Ei til en munter Fest, men til en Alvorsdaad.
Det gjælder nu i denne onde Uveirstid
Da imod Kirken føres alslags Kjætterstrid.
At rense den for hver en gammel Misbrugs Plet,
Saa ikke Nogen med det mindste Skin af Ret
Skal kunne sige, kunne forekaste den
At mest til jordisk Gods og Magt den stræber hen.
Iblandt de svære Misbrug, som har mest opvakt
Forargelse, og alt har aabent Oprør bragt,
Er Afladshandlen, Indulgentiers Kjøb og Salg —
Det Misbrug maa vi hæve, vi har intet Valg.
Der skal ei tages Penge for, hvad ene kun
I Jesu Kristi Naade har sin dybe Grund.
Den Magt, at løse, binde, han sin Kirke gav,
Skal ikke meer anvendes efter verdsligt Krav.
For denne tunge Last at lette Kirkens Baad
Er nu min Agt, dog vil jeg høre Eders Raad.

Ved dette Opbud sank der først en Stilhed paa
Den hele Kreds, man stjaalent til hinanden saae.
Saa reiste sig en Mumlen, som naar Havets Form
Oprøres ved en kommende, en mægtig Storm.
Lorenzo Puzzi, Skatmester hos Leo før,
Den Første var, som kasted af Respektens Slør.

»Hvad‹! raabte han. »Maa vi paa egen, hellig Grund
Faae høre Luthers Sprog af Pavens egen Mund?

Er dette troligt? Selvmord maatte Rom begaae,
Hvis det en saadan kjættersk Tale agted paa.
Vi vide Alle, Kirken kunde ei bestaae
Hvis denne Skat fra Verden den ei maatte faae.
Vi vide ogsaa, Kirken sælger ei for Guld
Sit Afladsbrev, den tager, som en Moder huld,
Kun mod hvad en besværet Synder lægger ned
Som Offer af sit jordisk Gods paa helligt Sted.
Thi, Brodre, vist jeg troer, I stemme Alle mod
Et Forslag, som oprykke vil vor Magt med Rod.

En Bifaldsjubel hilste denne Talers Ord.
Kun tvende nye Prælater delte ei det Chor:
Caraffa og Tiene, tvende Alvorsmænd,
Dog havde Mod at nærme sig til Paven hen.
Han sad der længe rolig midt i al den Stoi —
Saa reiste han sig, slog til Lyd og sagde hoi:

»I gav mig Trudsler, ikke Raad. Men tro dog ei
At dermed I mig tvinge bort fra Pligtens Vei:
Af Herren er jeg her paa denne Stol opsat,
At jeg skal sprede Lys i Kirkens dunkle Nat.
I Kraft af dette Embeds Magt I lyde maa!
Den, som ei stemmer med mig, lad ham fra os gaae!
Uværdig er han da i Kirkens Raad at staae.
Beslutningen er fattet, Brevet skrevet er,
Caraffa, Du min rene Broder, læs det her!«

Caraffa læste høit nu op det Pavebrev,
Saa lagde det paa Altret. Paven underskrev
Først efter at han havde knælet ned i Bøn.
Saa sagde han til Enkefort: »Min kjære Søn,
Sørg for, at dette Brev nu bliver sendt omkring
Til alle Bispesæder over Jordens Ring.
Jeg vil, at intet Middel blive maa forsømt
For at udbrede: Afladshandlen er fordømt.
I romerske Prælater! Eder sendes skal
En Afskrift hver, at I kan fatte Ordets Kald.
Husk, Hver som ikke lyder det, hjemfalden er
Til Kirkens Bod, han være fjern, hvad heller nær.«

Med indædt, taus Forbittrelse de Alle stod
Og voved ei at trodse, før han dem forlod.
Men da brød Stormen løs igjen, de Fleste gav
Sin Harme Luft i Brusen som af oprørt Hav,
Men Nogle søgte at faae dæmpet Vredens Ild;
Dem Cesarini, Mægleren, nu traadte til,
Og sagde: »Lad os ikke nu forhaste os!
Det gjør kun Sagen værre, nu at byde Trods:
Men vær kun rolig, Brevet ingen Virkning faaer,
Saalidt som Tiberstømmen mod sit Udspring gaaer.
Vor Magt kan ikke brydes ved en Sværmers Ord,
Den breder sine Rødder overalt paa Jord —
Det gjælder kun at bruge den forsigtigt, snildt —
Saa vil hans blinde Iver være ganske spildt.«
Saa gik de stille fra hinanden, Hver optændt
Paa at faae dette Grundskud ifra Rom afvendt. —

XIII.

CARAFFA.

Efter Modet i Kapellet
Paven i sit Kammer sad,
Over Breviaret hældet
Sagte sine Bønner bad.

Ind Caraffa til ham traadte,
Kjendt alt ifra Spaniens Land,
Hvor de Begge ofte maatte
Sammen værge Kirkens Stand.

Dog var deres Sind forskjelligt:
Hadrian var from og mild
Og han kjæmped for alt Helligt
Mest med Kjærlighedens Ild.

Reen Caraffa var af Levnet,
Streng mod Andre, mod sig selv —
Over Klippen ud han stævned
Brusende, som vilde Elv.

»Nu Caraffa,« sagde Paven,
»Gjerningen er nu fuldbragt.
Som du raaded, Hyrdestaven
Har jeg fast i Haanden lagt.

Troer du, Kurien kan bringes
Til at lyde den og Os?
Kan der endnu ei dagtinges,
Eller maa vi byde Trods?«

»Herre,« nu Caraffa svared,
»Derfor var det just, jeg kom.
Vel jeg frygted, du bevared
Ikke længe Strengheds Dom.

Blandt dem blev jeg lidt tilbage,
Hørte deres lumske Raad —
Braadden vil de snart borttage
Af dit Ord, som af din Daad.

Ei dit Bud de vil udføre,
De vil hykle, vinde Tid —
Siig, hvad agter du at gjøre
Naar de spotte al din Id?«

»Har jeg ikke sagt det, Kjære«?
Mæled Paven — »Lyd mit Bud!
Hvo som ei med os vil være
Træde maa af Raadet ud.« —

»Det er let nok sagt, men ikke
Slet saa let at faae fuldbragt.
Fra din Stol du maatte skikke
Da fast hele Kirkens Magt.

Nu jeg seer det, Skaden bunder
Alt for dybt, til at den kan
Ved et Ord, som ved et Under,
Blive feiet bort paa Stand.

Der er Noget i, hvad siges:
Kirkens Magt ei rokkes maa,
Ei med Kjætterne forliges,
Men med Kraft imod dem staae. —

See, selv i dit Rige trænger
Kjætterlyst og Vantro ind.
Grib da Sværdet, nøl ei længer,
Staa ei raadvild der og blind

Stift for den katholske Kirke,
For dens Tro et Tribunal,
Som anklage kan og virke
Dom for Bonde, Kardinal.

Giv det i min Haand: Jeg stifter
Da et helligt Broderskab,
Som fra Hveden Klinten skifter,
Frelser Kirken fra dens Tab.«

Saa Caraffa talte. Paven
Gav med Veemod dette Svar:
»Broder, det er Hyrdestaven,
Ikke Sværdet, som jeg har.

Husk, vor Herre selv i Haven
Petrus bød, ei bruge Sværd —
Heller stiger jeg i Graven
End fornægter Jesu Færd. —

Hvad mit Ord, mit Bud kan virke,
Hvad mit Levnet vidne skal —
Dermed renser jeg vor Kirke,
Ei ved blodigt Tribunal.«

»Nu velan« Caraffa sagde,
»Prov, hvad Virkning deraf skeer!
Før jeg Lid til Sligt og lagde,
Nu jeg troer det ikke meer.

Saaret maa med Ild udbrændes
Skal vort Legem vorde sundt,
Vist min Tid vil ikke endes
Før det bliver mig forundt.

Du vil hen af Stormen veires
Kan du ei beherske den,
Kun ved Sværdhug kan der seires,
Halvhed er ei Nogens Ven.«

Dermed gik han. Paven sukked:
»Ogsaa han forstaaer mig ei! —
Er da hver en Dør mig lukket?
Maa jeg ene gaae min Vei?« —

XIV.

EN NONNE-INDVIELSE.

I.

Der ligger i Trastevere en Kirke,
Den hellige Cæcilia indviet.
Derved et Kloster, hvor fra Verdens Virke
Den fromme Søsterskare er befriet.

I denne gamle Kirke nu der skulde
En romersk Jomfru føres ind blandt Nonner.
Af fornem Byrd hun var, den Unge, Hulde,
Hun hørte til de mægtige Colonner.

Og derfor skulde Paven selv bivaane
Indvielsen med fyrstelige Gjæster.
I Sølvglands, som blandt Stjerner Nattens Maane,
Han sad paa Thronen, midt i Ring af Præster.

I Kirken var af alskens Folk der Trængsel,
Thi Alle vilde see den unge Kvinde
För hun bag Klostergittrets mørke Fængsel
For Verdens Blikke skulde brat forsvinde.

Da hun af sine Frænder nu indfortes
Fra Kirkens Port, og opad Midtergangen.
Iblandt den tætte Sværm en Mumlen hortes
Som ei blev dæmpet selv ved Klerkesangen.

Hun var saa yndig. var saa skjon at skue
I hvide Brudedragt, med Krands om Haaret!
Dog maatte man ved dette Syn fast grue,
Hun halv afmægtig blev til Altret baaret.

Der var ei Spor i hendes Gang af Villie
Som af den strenge Fader hun blev ledet.
Hun i hans Arm hang som en knækket Lillie.
Hun fortes som et Lam til Offerstedet.

Den stolte Moder gik ved hendes Side.
En prægtig Skikkelse blandt Roms Matroner.
Hun syntes ei sin Datters Kval at vide.
Hun havde ikkun Blik for Slægtens Kroner.

Nu lagdes Bruden ned ved Alterfoden,
En Biskop traadte hende der imode
Med hævet Stav, som fordum Offergoden.
For hendes unge Livshaab at forøde.

Alt Abbedissen med sin Nonneskare
Slog Kreds om hende, at afklippe Haaret —
Da saaes en Yngling frem af Mængden fare
Ustandselig, som af en Stormvind baaret.

Han trængte gjennem Kredsen, greb den Arme,
Bar hende hen til Pavens nære Sæde
Og raabte: »Fader, du Dig her forbarme,
Her skeer en Synd, saa Engle maatte græde! —

»Den svage Kvinde her til Altret slæbes
Af dem, som dog sig kalde hendes Kjære!
Hun grusomt tvunget er, hun vil ei dræbes,
Hun er ei Himlens Brud, min vil hun være!«

Nu gaaer en Brusen gjennem Kirkens Buer,
Selv Erkebispen bleg sin Tale glemmer,
Den vrede Fader styrter frem og truer.
»Et Sacrilegium!« skrige hundred Stemmer.

»Ned med den Frække, ned med Kirkens Skjænder!«
Saa raabes der, og Sværd og Dolke hæves.
Men Paven reiser sig og høi sig vender
Mod Hoben, med de Ord: »Her Stilhed kræves!

Vi selv vil dømme her for dennesinde!
Vagt, før hin Yngling ind i Sakristiet,
I fromme Søstre, led den arme Kvinde
Ogsaa derind, hun er jo ei indviet.

Og I, Forældre, nu mig derhen følge,
Saa vil vi roligt undersøge Sagen.
Er Vold her skeet, det skal sig ikke dølge,
Men Straf skal ramme ham, hvis falsk er Klagen!«

Saa gik han ind. Forældreparret fulgte
Af Frygt og af Forbittrelse betaget,
Men Mængden ei sit høie Mishag dulgte,
Thi for et Skuespil den var bedraget. —

II.

I Kapellet bragt til Sæde
Blev Novicen, end hun kunde
Ikke tale, ikkun græde.
Dybt fra Hjertets skjulte Vunde
Flød den rige Taarestrøm,
Dog hun vendte Blikket øm
Til sin Elskte, her gjenfundet —
Ak, han stod der bleg og bundet
Mellem To af Pavens Vagt.
Moderen i al sin Pragt
Holdt sig opreist, stolt, med Magt,
Faderen, med Haand paa Sværdet,
Vilde tee sig uforfærdet.

Paven satte sig til Dom.
Først han spurgte Svenden om
Hvem han var, hvad havde bragt
Ham til at forstyrre Freden
I Guds Huus? Fast, men beskeden
Sagde han: »Min høie Fader!
Vist jeg haaber, Gud forlader

Denne Helligbrøde mig —
Til at hindre Vold og Svig
Anden Vej ej lødes mig.
Hvem jeg er? En Adelsmand,
Skjøndt vel ei af første Stand.
Catinari er min Slægt,
Vel af liden Rigdom, Vægt,
Men dog ikke uden Hæder
Rundt i Kirkestatens Stæder.
Hvordan jeg har fundet Vei
Til min Brud, jeg nævner ei —
Nok, at vi med Tugt og Ære
Svor hinanden tro at være.
Men da jeg med freidig Aand
Kom til Giacomo Colonna
For at bede ham om Donna
Serafinas Tro og Haand,
Jog han mig med Haan paa Dør.
Datteren de spærred inde,
Brudekrands hun skulde vinde
Ikkun under Nonneslør.
Ved en trofast Tjenerinde
Lykkedes det siden hende
Mig sin Nød at lade kjende.
Hun blev sultet, pint og tvunget,
Nat og Dag kun foresunget
At hun var en Himlens Brud,
Dertil alt fra Barn seet ud.

Men hun lod mig altid sige:
For hun vilde doe, end svige
Hin den søde Hjertets Pagt,
Som til mit hun havde lagt.
Ak, forgieves bad jeg, stred jeg,
Hver en Haan og Trudsel led jeg
For at bøie disse Stolte
Til den hulde Datters Vel.
Men de lagde Hovmods Bolte
Staalfast om de haarde Hjerter,
Mine Bønner, hendes Smerter
Aabned ikke Mildheds Væld.
Endelig og udeblev
Hvert et Budskab, hvert et Brev —
Ak, da maatte jeg vel frygte
Hun var bleven overvældet
Af den lange Pines Fald,
Som et Vanddryp huler Fjeldet.
Og da saa der kom et Rygte
At hun skulde her indvies
Denne Dag, jeg følte Kald
Til at vove Alt. Befries
Maatte hun, den Elskte, Hulde,
Om end selv jeg rive skulde
Hende bort fra Altrets Fod!
Bedre enes der i Blod,
End at skilles fra hinanden,
Hun i Kloster, jeg paa Randen
Af den mørke Vanvids Flod.

Og jeg fik saa dobbelt Mod.
Da jeg hørte, Naadens Kilde.
Paven selv der være vilde.
Thi jeg vidste, han er god!
Lys han jo til Kirken skjænker,
Taaler ikke dunkle Rænker.
Ei for den fribaarne Aand
Tvungne Løfter, falske Baand.
Ham jeg har nu overgivet
Hvad mig dyrest er i Livet.
Han nu dømme mellem os.
Straffe mig, om saa han byder.
Villig jeg hans Udsagn lyder
Naar kun, Fordomme tiltrods.
Hun, den Rene, Elskelige,
Kan af Fængslet frigjort stige!«

Her nu Faderen brød løs
Med af Harme halvkvalt Stemme:
»Eders Hellighed ei glemme,
Udsagn fra Forældre, Slægt,
Har dog mere Ret og Vægt
End hvad nu I fik fornemme
Af en fræk, forelsket Knøs.
Uhørt er, hvad her er vovet!
Længst vor Datter var trolovet
Med en himmelsk Brudgom jo —
Krist hun gav sit Ja, sin Tro.

Hans Vikar er I paa Jorden,
Tør ei bryde gammel Orden —
Faders Ret er Statens Ro.
Hvis hun ei tilbagegives
I vort Værge, kan vi drives
Til at løfte Sværd igjen. —
Hvis ei Vielsen fuldføres
Vil der Raab i Roma høres. —
Vel Colonnas Slægt har end
Mere Magt end denne Svend.«

Paven hørte rolig til,
Sagde derpaa: »Intet Spil,
Ingen Trudsler kan mig skrække,
Rettens Spir vil jeg udstrække
Over Ringe, over Stor —
Jeg er Fader her paa Jord.«
Mildt han vendte saa de Ord
Til den unge, blege Pige:
»Barn, du frygtløs nu mig sige
Hvad der i dit Indre boer.
Er det saa, bekræfter du
Hvad din Fader sagde nu,
Vil du af din egen Villie
Træde over Klostrets Tillie,
Vil du vorde Kristi Brud
Eller gaae i Verden ud?«

Donna Serafina gled
Nu paa Knæ for Paven ned.
Kyssede hans Fod og sagte
Disse bange Ord frembragte:
»Frels mig, alle Kristnes Fader!
See. Din Fod med Graad jeg bader.
Som Maria Magdalene
Stoler jeg paa Dig alene —
Kristus vil jeg altid tjene.
Men i Kloster ikke gaae.
Her Du seer min Brudgom staae.
Han min Haand, mit Hjerte vandt —
Hvad han sagde, det var sandt!«

Nu den stolte Moder traadte
Til og hvæste: »Saa jeg maatte
See mit Barn sig kaste hen
Til en ringe, ukjendt Svend!
See en fiin, høibaaren Donna
Af det gamle Huus Colonna
Tryġle om en Fremmeds Gunst! —
Det gaaer til med Djævlens Kunst.
Ha, men det skal aldrig skee!
Skjælv kun for en Moders Vee!
Du Barbar, som her nu throner,
Vogt Dig vel for Roms Matroner —
Ikke kjender Du vor Skik,
Ikke Roms det onde Blik!«

Paven dertil sagde kun:
Braad fra arrig Kvindes Mund
Agtes ei i denne Stund.
Vær kun trøstig, unge Pige!
Da jeg nu Enhver har hørt,
Alle har sit Ord fremført,
Vil jeg Dommen saa afsige:

Hellig Orden vil jeg ei
Bryde eller krænke -- nei,
Tvertimod, det er min Villie
At den rene Klosterlillie
Blomstre skal til Herrens Ære
Kirkens Lys i Verden være.
Evighedens tro Symbol.
Men just derfor vil jeg vare
Den mod Misbrugs Plet og Fare.
Mens jeg klæder Petri Stol
Ingen skal i Kloster træde
Som ei kan sit Sind berede
Til at bære Kydskheds Kjol,
Til alt Jordisk at forsage,
Til at leve uden Klage
Nat og Dag i Bøn og Bod.
Allermindst maa tages mod
Tvungne Løfter, Hjerter bundne
Til en jordisk Pagt. Og fundne
Ere disse Mærker her.
Denne Jomfru ikke er

Moden end, at Sløret tage —
Tvinges maa hun ei dertil.
Derfor er det, jeg nu vil
Hun skal ud paa Landet drage
Til et ensomt Kloster, hvor
Fred og Mildhed altid boer.
Der, som Gjæst, ei som Novice,
Frit hun skal sit Indre vise.
Priorinden er mig kjendt
Som et Bud fra Himlen sendt,
Barnet under hendes Vinge
Vente tryg hvad Tid vil bringe!
Der hun kan i Sandhed prøves.

I Forældre ei berøves
Derved Syn af Eders Datter,
I kan gjensee hende atter
Naar I vil, kun maa I da
Lægge Tvang og Hovmod fra.

Nu jeg har et Ord igjen
Til dig, altfor raske Svend.
For din svare Helligbrøde
Maa du med Forviisning bøde —
Jeg paalægger dig at tage
Korset, mod de Vantro drage.
Kampen nu mod Tyrken staaer,
Der du blive skal et Aar.
Kommer du med Liv tilbage

Og med Hæder, vil vi see
Hvad der til dit Vel kan skee.

Catinari, nu løsladt,
Styrted ned for Paven brat,
Takked ham med Ord, som brændte,
Derpaa til sin Brud sig vendte:
»Elskede, fuldtvel jeg veed,
At du i det Tilflugtssted
Som dig loves, tro mig venter
Til jeg kommer hjem med Fred,
I en hellig Kamp mig henter
Navn og Hæder, som er bedre
End en Arv fra døde Fædre.
Kløften bliver da fyldt ud
Mellem mig og dig, min Brud! —
Eller skal jeg lade Livet
For min Tro, min Kjærlighed —
Ogsaa da forvist jeg veed
At en Trøst dig vorder givet:
Snart skal vi da samles jo
I en evig Glædes Bo.«

Vel Colonna og hans Frue
Bleve ved at klage, true,
Slægt og Venner de opbød,
Men al Trods bekom dem ilde,
Alt blev gjort som Paven vilde,

Endnu var han Magtens Kilde.
Stat og Kirke ham adlød.
Nu de haabed paa hans Død:
Sligt ei kunde længe vare.
De udspredte, der var Fare
For at Klostre skulde skjændes.
Munke, Nonner gives fri.
Det var Luthers Kjætteri
Som hos Paven kunde kjendes!
Før han maatte fjernes, brændes,
End at Saadant skulde skee —
Over Roma raabtes Vee!

Hadrian vel hørte dette.
Men hans Hjerte slog med lette
Slag, thi nu han havde dog
Engang paa sit Martyrtog
Kunnet lindre Vold og Smerter,
Kunnet trende unge Hjerter
Give Fred og Haab igjen.
Saa han vandred stille hen,
Gjorde Godt, hvor han det kunde,
Blotted mangen Kirkens Vunde,
Men var ikke Luthers Ven.

XV.

ET MORDFORSØG.

Det foer som en Løbeild gjennem Rom,
Det Bud, som fra Vatikanet kom:
At Paven den Kilde nu vilde stoppe,
Som bragte Alverdens Guld til at hoppe
I Kuriens Sæk, og som havde tilladt
Roms Folk at dovne hen uden Skat.
Der kom og meer. Man hørte med Vrede,
At Paven ei længer vilde tilstede
Embeders Kjøb og Salg, at ei mere
En Prælat maatte have Præbender flere:
At al den gjængse Handelstrafik
Med Protektioner en Ende fik.
Kort, Simon Magus skulde borttræde
Fra sit længe tilvante Hovedsæde.

Der blev en Frygt og et Skrig, ikke blot
Blandt Klerus, som levede deraf flot.

Men og blandt Lægfolk, som af den Handel
Havde sin Andel i alslags Vandel,
Lidet kun hjalp det, at Hadrian
Med tarveligt Levnet selv forte an.
Man kaldte ham ikkun gjerrig og dum.
Selv for egen Slægt der var jo ei Rum
I hans trange Sind, man var jo saa vant
Til at Pavens Nepoter snart Rigdom fandt
Og spredte den ud blandt Hoie og Lave —
Hvor fik man vel nu en Naadegave? —

Saa Klerker og Adel med fælles Plan
Ophidsede Folket mod Hadrian,
Udsendinger om i Krogene foer
Og ægged til Opstand og til Mord.
»Man maatte ei længer taale en slig
Kjætter paa Thronen, en Luther lig —
Hvert Middel tilladt var, ham at fjerne,
Gud vilde det!« — Og man horte dem gjerne.
Snart Fanatismens ulmende Glød
I blodigrøde Luer udbrød. —

En Dag, det var Corpus Domini Fest,
Skred Paven i Procession som bedst
Over Peterspladsen. Han bares ei hen
Hoit som hans Formænd og Eftermænd
Paa Menneskeskuldre i gylden Stol,

Af store Paafugle-Vifter ombølget.
Knælende hilset af hele Følget
Som et i Live tilbedt Idol. —
Han vandrede ydmygt i Præsters Rad,
Sænket i stille Andagts Bad
Og ændsede ikke de onde Blikke
Som den tætte Mængde vilde ham skikke.

Med Et frembrød af dens nærmeste Rand
En fanatisk, vildt udseende Mand,
Hæved en Dolk med blodtorstig Lyst
Og vilde den støde i Pavens Bryst.
Hans flamske Tro, som nærmest ham gik,
Sig kasted i Veien for Morderens Stik.
Nu hans Garde kom til, greb den Frække
Og trængte bort den truende Række.
Da Manden laae under i denne Dyst
Stødte han Dolken i eget Bryst,
Idet han raabte: »Snart af mit Blod
Skal opstaae en Hævner, mere god!«

Dybt rystet, forfærdet Hadrian
Kun stille sagde: »Den arme Mand!
Han selv har dømt sig — jeg vilde ham skaanet!«
Saa af Garden skjærmet, af Mængden haanet,
Han vakled tilbage til sin Borg,
Sig der indeslutted i dyben Sorg.

Hindringers Hær han følte indstorme,
Ei noget for ham sig vilde forme.
Omsonst han proved sin Ret, sit Mod,
Han ikke Folket, ei det ham forstod.
Hans Bud Kleresiet falskt udførte,
Ham Jordens Mægtige ikke hørte.
Til Sjælens Kvaler og Legemets kom:
Han blev syg af Feberluften i Rom. —

XVI.

FRA TYDSKLAND.

En Dag sad i sin Celle
Alene Hadrian
Og grubled i dybe Tanker
Paa mangen skuffet Plan.
Hans Hoved laae i hans Hænder,
Hans Albu paa Bordets Rand,
Bleg og af Sorg udtæret
Var den før saa stærke Mand.

Da kom hans Kammertjener
Peter, den tydske Svend,
Og meldte, en fremmed Herre
Bad at føres for ham hen.
»Hvem er det?« spurgte Paven,
»Har han sit Navn ei sagt?«
»Nei Herre,« sagde Svenden,
»Han kommer uden Pragt.

Men fra hans Læbe lyder
Mit tydske Modersmaal;
Hvor sødt de Lyd at høre
Blandt alt det vælske Skraal!
Jeg beder, lad ham komme!
For ham jeg indestaaer,
Han har et ærligt Ansigt
Og er fra Hjemmets Gaard!

»Velan, lad ham indtræde,
Men sørg for at min Vagt
I Nærheden sig holder! —
Ak, dertil er vi bragt
At jeg maa Alt mistænke,
Maa vaage for mit Liv —
Er det vel værd saameget? —
Hent ham, og selv her bliv.«

Snart traadte ind en Fremmed
Af høi og rank Figur,
Hans kjække Øine lyste
Alt som en Ørns i Bur.
Halv geistlig og halv verdslig
I sorte Dragt han stod
Og bøied sig for Paven,
Men kyssed ei hans Fod.

»Hvem er du, og hvad vil du?«
Nu spurgte Hadrian.
Mit Navn gjør Intet til Sagen.
Jeg er fra det tydske Land.
Jeg kommer fra de Egne
Hvor Lyset nys opstod.
Hvor Troens rene Lære
Forkyndes nu med Mod. —

Mig sendte Ulrich von Hutten,
Den Ridder bold og klog.
Som for Reformen strider
Med Sværd, som og med Bog.
Han hørte om din Fromhed,
Om at Du Sandhed vil,
At Du af Hjertet hader
Alt dette vælske Spil. —

Han ligger syg, desværre,
Og kunde selv ei gaae.
Et Brev til Dig medgav han,
Det nu Du agte paa.
Deri med sine Fæller,
Reformens store Mænd,
En Fuldmagt han mig giver
At træde for Dig hen. —

Hid kom jeg for at skue
Hvad aldrig før man saae:
En Pave, der kan mödig
Som Reformator staae.
Jeg kommer. Dig at byde
Nu mine Landsmænds Haand,
At Du med dem kan stride
For Evangeliets Aand.«

Saa er du da blandt Hine,
Lod Pavens strenge Ord.
»Som Kirkens Baand vil sprænge,
Som rase hist i Nord?
Jeg vil ei meer dig høre.
Forfoi dig bort i Hast —
Veed du, jeg kan dig lade
Som Kjætter sætte fast?«

»Det vil Du ei, o Herre!
Du selv er Kjætter jo,
Saa sandt, som Du vil rense
Din Kirke og dens Bo.
Jeg kommer nu fra Nürnberg,
Hvor Rigsdag samlet laae —
Din Nuntius der jeg hørte
I dit Navn tale saa:

Vi vide, at ved denne
Sankt Peters hellige Stol
Er skeet meget Daarligt,
Som aldrig han befoel.
Hvad Under, at det Onde
Fra Hovedet nedsteg
Til Kirkens andre Lemmer,
At Fromheden bortveg?

Det derfor er vor Villie
At Kurien i Rom,
Hvorfra den hele Sygdom
Som første Kilde kom,
At den skal reformeres,
Og lærde, hellige Mænd
I Kirkens Raad opløftes,
Saa reen den staaer igjen.

Vi vide, at Alverden
Forventer en Reform,
Vi love at udrydde
Den fule Misbrugs Orm.
Alene derfor tog Vi
Den tunge Byrde paa
I disse Tvedragts Tider
Som Overpræst at staae.«

Saa lød dit Ord, o Herre —
Du vil ei nægte det.
Derpaa vort Haab vi grunde
At nu vil skee vor Ret.
At Du vil Dig forene
Nu med Reformens Mænd
Saa Kristi store Rige
Kan samles rent igjen.

Her Paven høi sig reiste
Og saa til Orde tog:
»Du mine Ord ret nævnte.
De staae i Himlens Bog.
Men Et du dog forglemte,
Og det var dette Bud:
At først maa Kjætteriet
Af Verden slettes ud.

Naar jeg skal reformere
Maa de Selvkaarne ned
Paa Knæ for Overhyrden
Og bede om hans Fred.
Saalænge Luther bander
Hans Værdighed, hans Magt,
Kan ingen Fred og Enhed
Til Kirken blive bragt.

»O Vee! — saa skeer det aldrig«
Gjenmælte Gjæsten nu.
»Vor store Reformator
Er stærkere end Du.
Han har sig selv ei kaaret,
Ham Herren kjæmpe bød:
Med ham gaae Livets Magter,
Den gamle Tid er død.

Hvad kan Du her udrette
I denne Hedning-Sump?
For dine bedste Tanker
Er Kurien jo stump.
Dig Kardinaler haane,
Dig Folket ei forstaaer. —
Dit Støttepunkt Du tage
Da der, hvor Livet slaaer.

Fra Tydskland kommer Stormen,
Det friske Nordenveir!
Fyld dermed Kirkeseilet,
Saa vil Du naae til Seir.
Udskriv i Tydsklands Hjerte
Et frit Concil, lad der
De bedste Aandens Kræfter
Fordrive Mørkets Hær:«

»Det er et saadant Forslag! —
Gjensvared Paven stolt.
»Hvormed man nys i Nürnberg
Min Nuntius opholdt. —
Til denne Kjætterfrækhed
Jeg ene svare kan:
Ei Paven underhandler
Med dem, som er i Ban.

Lad dem sig underkaste! —
Hvis ikke, fordre Vi
At Keiseren fuldbyrder
Den Straf, de dømtes i.
Alene Vi kan føre
Reformens store Sag,
Hvis ikke Kirkeskibet
Skal blive til et Vrag.

Og nu, gak fra mit Aasyn,
Du Kjætteriets Tolk!
Jeg lader frit dig drage
Tilbage til dit Folk.
Siig dem, at Paven beder
For dem, men at han ei
For dem at vinde, viger
Et Skridt fra Pligtens Vei.«

Den Fremmede sig bøied
Og sagde: Saa Farvel!
Gud dømme os imellem,
Du rene, ædle Sjæl!
Jeg frygter, al din Stræben
Vil blive uden Spor,
Som høit paa Nattens Himmel
Et flygtigt Meteor.

Men Luthers Sol vil stige
Og splitte Mulmet ad.« —
Saa svandt han, og tilbage
I Tanker Paven sad.
Han følte, han stod ene
Mod Tydskland, som mod Rom —
En dobbelt Kampens Scene
Med Gru ham overkom. —

XVII.

ET MØDE I RAFAELS LOGGIA.

Der er en Gang med luftige Arkader
I Vatikanet om Damasi Gaard,
Hvor Rafael i Oldtids Væld sig bader
Og malet har en yppig Blomstervaar.
Fra den sig hæve Genier og Dryader
Og Fabeldyr der krumme Bugter slaaer —
Mens høit fra Loftet i den skjønne Række
Hans Bibelbilleder til Andagt vække.

Der vandred Hadrian en solklar Morgen
I Skyggen af den rige Billedpragt.
Hans Ansigt, furet mere dybt af Sorgen,
Var blegt, som Ulden i hans hvide Dragt.
Han sjælden meer forlod nu Paveborgen,
Der kunde han dog færdes uden Vagt.
Kun fulgt af nogle Faa, de Tro, han kjendte,
Til En af dem han nu de Ord henvendte:

»Selv her jeg maa for Hedenskabet grue.
Den friske Morgenluft forpestes mig.
See, mylrer ikke her fra Væg og Bue
Den frække Billedhær, et Sodom lig?
Hvor kan med Lyst vi op mod Biblen skue
Naar den i kaade Sværm fast skjuler sig?
Jeg maa befrie den fra hin frække Vrimmel,
Saa ene den kan straale fra sin Himmel.

Her traadte frem fra en Pillar i Buen,
Bag hvilken han stod skjult, en herlig Mand,
I sorte Floielsdragt, med Guld paa Huen,
Og lange Lokker over Kravens Rand.
Klart i hans Oine brændte Kunstnerluen
Og næsten uvilkaarligt sagde han:
»I vil dog ikke lade overlægge
Den skjønne Blomsterflor paa disse Vægge?

Da Paven studsed og tilbageveg
Han sank paa Knæ og sagde: »Høie Fader!
Tilgiv en ringe Kunstner, at han sneg
Idag sig op til disse Fest-Arkader,
Hvor han engang har ovet Kunstens Leg.
Han vilde kun, før han med Sorg forlader
Sit kjære Roma, end engang dem skue
Og varme sig ved deres Skjønhedslue.

Da hørte han, at I et Ord udtalte
Som skar ham i hans Sjæl og drev ham frem.
De skjønne Fresker, her af Rafael malte,
Af hans Disciple, vil I dække dem?
Det er ei muligt — I kun Jer fortalte,
I kan ei ville skjænde Kunstens Hjem. —
Og hvem er Du lød Pavens Røst, den klare,
»Som vover ukaldt paa mit Ord at svare?

»Mit Navn er Giulio, Romano nævnet
Af denne Stad, som er min Fødeby.
Hos Eders Formænd deltog jeg i Stævnet
Af store Mestre her til Kunstens Ly.
Med Angelo, med Rafael jeg evned
Vel ei at maale mig i Kraft, i Ry —
Dog virked jeg med dem ei uden Hæder,
Hvorom kan vidne disse skjønne Steder.

Og nu, da I har villet mørk forjage
De lyse Skarer fra vort Skjønhedsbo,
Jeg kommer som et Gjenfærd hid tilbage
Til fordums Dagværk, jeg har ingen Ro.
Jeg drømme maa om hine skjønne Dage
Da Kunsten her forklared Kirkens Tro.
Dem vil I ei, dem kan I ei fornægte,
Saasandt I er en Pave af de ægte.

»Just derfor maa jeg Kirkens Reenhed skjærme
Mod Verdenslysten,« svared Paven mild.
»Just derfor maa jeg rense denne Bærme
Af Hedenskabet, som har her holdt til.
Frygt ei, det Kunstværk vil jeg ei fornærme,
Som udsprang af en kristen Andagts Ild —
Men Oldtids Nøgenhed, dens Afgudshære
Skal ei besudle Huset til Guds Ære.«

»Og er da Kristendommen saa afmægtig,
Gjensvared Giulio,« at den ei tør
Optage en Kultur, som var saa prægtig,
Som dyrked Aanden under Skjønheds Slør?
Den Nidkjærhed mig synes hel fordægtig
Som priser Livet ikkun naar det døer.
Vort Jordeliv til Evighed forklares
Naar det i Skjønhedsformer aabenbares.

See, det var Rafaels den store Villie,
Og han hos Kirkens Fyrster Bistand fandt.
Den himmelske, den englerene Lillie
Med Jordens røde Roser han omvandt,
Han strøede Blomster over Kirkens Tillie
Og Fortid han med Nutid skjønt forbandt.
Det er saa let, en svunden Tid at dadle,
Men bedre er det dog, dens Værk at adle.

Og lidet nytter det, om Kunstens Sale
I for en stakket Frist her lukke vil.
Dens Gjenbyrdstid er kommet. Stene tale.
Høit lyser Farvens underfulde Spil.
De store Mestre blive ved at male
Om ikke her, saa hvor de stævne til.
Og Folket ikke meer sig lader føre
Tilbage til de mørke Klosterdøre.

Tilgiv mit djærve Sprog, o, Kirkens Herre!
Men Tidens Aand har talt igjennem mig:
Ei Den, som vil i Synd sig lavt forværre,
Men Den, som vil i Skjønhed hæve sig.
Den lader sig ei mere indespærre,
Den flyver ud med Glands, en Phønix lig. —
Mig kan I lade fængsle, lade straffe,
De tusind Andre kan I ei bortskaffe.«

»Gak bort i Fred,« saa talte venlig Paven —
»Du kjæmper for din Sag, som jeg for min.
Du skuer Livets Lys i Hedninggraven,
Jeg seer det ikkun ifra Korsets Trin.
Saalænge jeg kan føre Hyrdestaven
Skal Afgudstemplets lokkende Ruin
Ei være Grundvold meer for Kristi Kirke.
Ved Alvor, ei ved Pragt den nu skal virke.

Hvad dine store Mestre have malet
I dette Huus, jeg maa vel lade staae.
Men Kunsten, hvormed før man her har pralet,
Jeg ikke meer kan lade Forrang faae.
Langt større Arbeider nu trænge paa,
Til dem min Tid er kort. Nu Gud befalet!« —
Saa skiltes de. Romano gik bedrøvet
Fra Stedet, hvor sin Kunst han havde øvet.

Men dybt i Sjælen maatte han dog ære
Den gamle Troshelt, som saa venlig var.
Vel kunde Skjønheds Barn ei Korset bære,
Men Aandens Høihed stod for ham dog klar.
Saa gik han ud at virke for sin Lære,
Sin Kunst han til Italiens Hoffer bar,
Mens Hadrian til Cellen gik tilbage
Sin tunge Byrde der at gjenoptage.

XVIII.

KORSTOGET.

Alle kristne Magter havde Hadrian formant til Fred,
Alle søgte dog at drage ham i deres Feider med.
Tydsklands Keiser, Englands Konge havde sluttet Forbund mod
Frankrigs ridderlige Konge, ogsaa denne rustet stod.
Begge Magter lokked, trued Andre ind i deres Strid
Og Italiens mindre Fyrster alle vakled hid og did.
Kirkestatens fromme Hersker stod alene fast endnu:
Paven, sagde han, bør ikke tage Deel i Krigens Gru.
Naar den føres mellem Kristne blot for større jordisk Magt —
Kun en hellig Krig at fremme kan til Pligt ham vorde lagt.
Og en saadan Pligt ham bringer nu de grumme Tyrkers Vold.
Alle Fyrster han opfordrer til at løfte Korsets Skjold
Mod de Vantroes vilde Horder, som fra Østen vælde frem,
True Aftenlandets Riger, true hvert et kristent Hjem.
Fra de tappre Johanniter komme til ham Bud paa Bud,
At hvis ikke snart en Flaade sendes dem til Bistand ud
Kan de ikke længe holde paa sin Ø den Riddervagt,
Som er Kristenhedens Bolværk imod Tyrkens Overmagt.

»Op da, kristne Folk og Fyrster!« raabte, skrev nu Hadrian:
»Staaer ei væbnet mod hinanden, men mod Sultan Soliman!
Han er Eders fælles Fjende. Glemmer Eders egen Kiv;
Nu det gjælder ikke Magten, men det gjælder Korsets Liv!«

Ak, det blev et Raab i Orken, tomme Lofter fik han vel,
Men Enhver paa Sit kun tænkte, ponsed kun paa eget Held.
Ei et Fartøi blev udrustet, ingen Fyrste Korset tog,
Intet Folk nu vilde give Gods og Blod for denne Krog.
Ja, man sagde selv i Tydskland, Paalæg ifra Paven kom
Ei for Rhodus at undsætte, men til Brug for selve Rom!

Hadrian da maatte ene stole paa sit eget Land.
Trende Skibe fik han rustet, men for at faae dem istand
Lagde han en Skat paa Folket, af hvert Hjem en halv Dukat.
Sligt var uhørt i den dovne, tiggerstolte Kirkestat.
Hvor man før var vant at næres af den halve Verdens Guld,
Hvorfor havde Paven lukket Afladskisten, før saa fuld?
Saa man knurred, meer forbittret stedse mod den arme Mand —
Og det var som skulde Intet lykkes meer for Hadrian.

Hine trende dyre Skibe, Alt, han kunde faae udsendt,
Kom til Rhodus først da Kampen der med Grusomhed var endt.
Efter lang, heroisk Modstand, efter yderst Hungersnød,
Efter lang, forgjæves Venten paa den Hjælp, som Paven bød,

Havde Ridderne just maattet give Borgen op med Vee,
Da de ikke længer kunde noget Haab om Bistand see.
Over Dynger Lig Sultanen var inddraget Julenat
Og Halvmaanen var for Korset nu paa Borgens Tinde sat.
Vel den lille Helteskare kunde drage frit afsted,
Selve Kristendommens Fjende agted deres Tapperhed!
Ført af deres Ordensmester over Candia de drog
Til Calabriens milde Kyster, hvor med Sorg man dem modtog.
Tause, som Anklagevidner, gjennem Landene de kom,
Holdt sit sørgelige Indtog endelig i selve Rom.
Paven modtog dem ved Porten, sank til Ordensmestrens Bryst
Grædende, — fra ham var veget nu den sidste Haabets Kyst.

Og det var ei nok med Sorgen. Han, som havde Alt opbudt
For at bringe Rhodus Frelse, blev som Syndebuk fremskudt!
Folk og Fyrster sig undskyldte, det var hans Sendrægtighed,
Sagdes der, som havde ladet Troens Forpost synke ned!
Fast til Døden var han truffet, lukked sig i Cellen ind,
Døv for Venners Trøstetale, som for Haabets Straaler blind.
Udstrakt paa sit haarde Leie sukkede han mangen Nat:
»Alle mine Planer strande — Herre! har Du mig forladt?«

XIX.

KARDINAL SODERINI.

Dog var Hadrians Martyrium
Ei fuldendt — endnu en sidste Draabe
Skulde falde i det bittre Bæger.
For det ganske kunde flyde over
Og bortskylle ham fra Jordens Kampe.
End han kunde ikke helt opgive
Sin Mission. endnu han drømte om
Kirkens Reenhed. om sin Yndlingsplan.
Korstogskrigen mod de vantro Tyrker.
Dog han følte nu, at ikke meer
Kunde han staae ene, at en Magt.
Mere kraftig end hans svage Opraab,
Maatte støtte ham mod Kirkens Fjender.
Derfor. da han nogenlunde havde
Vundet Kræfter efter sidste Slag,
Vendte han sit Øre mod en Stemme
Der bedaared ham med skjønne Løfter.
Som han før ei havde agtet paa.
Soderini. gammel Kardinal,

Hel forfaren i de skjulte Rænker
Hvori Statskunst væver Enfold ind,
Længst i Frankrigs Sold, vandt meer og meer
Indgang hos den haardt betrængte Pave.
Vindende han forestilled ham,
At blandt Jordens Magter Frants af Frankrig
Ene havde Villie, som og Ret
Til at understøtte Pavens Sag.
Han, den allerkristeligste Konge,
Ridderskabets Blomst, saa kjæk og aaben,
Var dog meer at stole paa end Carl,
Denne tause, rænkefulde Keiser,
Som i Tydskland taalte Kjætteriet,
Som med Julius af Medici,
Kardinal og Hersker over Florents,
Lagde Planer mod Italien,
Hvoraf alt han eied Størstedelen —
Rom var jo af dem fast indesluttet. —
Ikkun Frants nu kunde Paven frie
Og forhjælpe ham til Tyrkekrigen.

Hadrian, nu syg og fuld af Mistro
Mod sin fordums Lærling, halvt sig lod
Fange af de snilde Ord og tillod,
At der aabnedes en Underhandling
Med hans gamle Herres værste Fjende.

Da kom Slaget fra en anden Kant
Og bortfeied ogsaa dette Blændværk.

Hertug Sessa, Spaniens Gesandt,
Kom en Dag til Paven, forelagde
Ham Beviser for, at Soderini
Havde stiftet Sammensværgelse
Imod Medicæerfyrstens Liv
Og gav Frankrig Anslag paa Italien.
Keiseren, hans Herre, vidste dette:
Hvis ei Paven straffed Soderini
Og forliged sig med Medici
Vilde Carl en Hær til Roma sende.

Hadrian blev som af Lynet slaget —
Hvad der mest af Alt oprørte ham
Var Forræderi og lumske Anslag.
Strax han vilde kalde Soderini,
Men paa Sessas Raad udsatte han
Al Forklaring, indtil Medici,
Som han maatte kalde nu til Roma,
Var indtruffet der, og kunde møde.
Og han kom, den stolte Medicæer:
Fulgt af flere tusind Ryttere.
Festligt hilset, som af Kurien,
Saa af Adelen og hele Folket,
Drog han ind i Cancellaria
Og holdt der sit Hof. Man saae i ham
Alt den nære Pave, medens Den,
Som endnu beklædte Petri Stol,
Sad forladt og syg i Vatikanet.

XX.

SCENE I VATIKANET.

I Sala Constantina, hvor paa Væggen
End efter Rafaels Tegning er fremstillet
Det store Slag, som Keiser Constantin
Ved Korsets Hjælp vandt mod Maxentius,
Der havde Hadrian til Møde stævnet
Medici, Soderini, Hertug Sessa.
Det var den eneste af Slottets Sale,
Som Paven undertiden tog i Brug
Naar han modtage skulde høie Gjæster.
Der stødtes ei hans Blik af hedensk Kunst.
Olympen blanded sig ei der med Himlen
Som i de andre Sale, hvor Parnasset
Og Skolen i Athen stod ligeover
For Petri Fængsel og for Disputa.
Her talte til ham kun i mægtigt Liv
Den første, store Kristendommens Seier
Over det gamle, stolte Hedenskab.

I Salens Ende var en Throne reist
For Paven. Der han sad nu sammenbøiet —
Ak, ikke meer den høie, klare Mand,
Som da han modtog Kronen i Tortosa!
Lavt ved hans Side sad van Enkefort,
Nu Kardinal, den Eneste, han havde
Som Pave skjænket Kirkens høie Purpur.
Saa andre Kardinaler, og langs Væggen
Stod taus paa Vagt hans spanske Nobelgarde.
Nu førtes ind de Kaldte. Først indtraadte
Den stolte Julius af Medici
Fulgt af sin Sekretær og af Klienter.
Med seiersvisse Blikke skued han
I Kredsen om, sig bøied let for Paven
Og tog sin Plads blandt Kardinalerne.
Saa kom Don Luis, Grande af Corduba,
Hertug af Sessa, Keiser Carls Gesandt.
Med spansk Grandezza skred han frem, hans knappe
Og sorte Dragt, med Ridderkjæden smykket,
Stak sælsomt af imod de side Kjortler.
Han knælede og kyssed Pavens Fod,
Hvorpaa han tog sin Plads ved Thronens Trin.
Tilsidst kom Soderini. Han var bleg,
Hans Blikke røbed Uro, men dog spilled
Det fine Hofmandssmil end om hans Mund.
Efter den vante Reverents for Paven
Han vilde blandt Colleger tage Sæde,
Men paa et Vink af Paven førtes han
Hen bag en Skranke, som for ham var sat.

»Hvorledes, hellige Fader« — raabte han —
»Man forer mig til Armesynderbænken?
Behandles saa en Kardinal, en Fyrste
Ved Romas Hof, en Mand, som er din Ven,
Og husk, som er en Ven af Frants den Første?

Med klanglos Rost ham Paven svared saa:
»Du kan ei tage Sæde blandt Colleger,
Blandt Kirkens høie Raad, o Soderini,
Før du har renset dig fra den Beskyldning
Om planlagt Snigmord og Forræderi,
Som til vor store Sorg er reist mod dig.«

Soderini.

Og Hvo har vovet frækt at komme med
En slig Beskyldning mod en Kirkens Fyrste?

Hertugen af Sessa.

Det har jeg gjort, jeg, Hertugen af Sessa,
Min Herre Keiserens Udsending her.
Læs op Anklage-Akten, Sekretær!

(En Sekretær nu læste op et Skrift
Hvori fremstillet var den hele Sag.)

Soderini.

Og paa et saadant Væv af Usandhed
Vil man fordømme Pavens bedste Ven.

Fordi han har ham raadet til at træde
I Forbund med den ridderlige Frants,
Istedetfor med Rænkesmeden Carl,
Som vil beherske Paven og Alverden?
Jeg kan begribe, man ved Keiserhoffet
Har fundet det ret slemt og ubeleiligt
At deres sande Hensigter kom frem
For Pavens Øre, og at han blev bragt
Til sig at nærme Frankrig, ved mit Raad.
See, derfor maatte Soderini bort,
Og derfor har man spundet dette Anslag,
Som jeg benægter og frakjender mig.

Hertug Sessa

(fremlægger nogle Breve).

Men vil I og benægte disse Breve,
Som ere skrevne med Jer egen Haand,
Til Giuliano Soderini, Biskop
Af Saintes, Eders egen Brodersøn? —
Af dem fremgaaer det klart, at I har stiftet
En Sammensværgelse mod Medici
For at berøve ham hans Liv, at I,
Da det slog feil, har konspireret med
Det franske Hof om Krigstog imod Florents
Og om et Anfald paa Sicilien,
Hvorhen Kong Frants en Flaade skulde sende.

Soderini
(bestyrtset, men fattende sig).

Før jeg kan tage Hensyn til de Breve,
Hvis Ægthed indtil videre jeg nægter,
Jeg beder Eder sige mig, hvordan
De ere komne vel i Eders Hænder?

Kardinal Medici
(reiser sig).

Igjennem mine. Ja, du lumske Morder!
Forræderiet er saa skjørt et Spind
At let en af dets Traade gaaer itu,
Og denne Traad var her Cæsar de Grassis,
Som vel du kjender og har troet for vel.
Han, slagen af Samvittigheden, bragte
Mig disse Breve, som jeg sendte strax
Til Hertugen af Sessa her i Rom.

Hertug Sessa.

Nu, Soderini, vil I nægte meer
Hvad soleklart her ligger Jer for Øine?

Soderini.

Jeg er ei pligtig til at lade mig
Saa tage i Forhør nu af en Fremmed,
En verdslig Mand. Kun for den hellige Fader
Jeg staaer til Ansvar. Og ham beder jeg

Han i sin Viisdom og Retfærdighed
Mig skjænker Tid at undersøge Sagen.
Det vil snart vise sig, at disse Breve,
Som man tillægger mig, er en Forfalskning.

Hadrian.

Den Frist du beder om, skal skjænkes dig.
Tre Kardinaler jeg udnævne vil,
Dig i Forhør at tage. Men imedens
Du maa som Fange gaae til Engelsborg
Og holdes der i streng Bevogtning, til
Din Sag er klaret og din Dom er afsagt.

Soderini.

Betænk Jer, Herre, før I gaaer saa vidt!
At røve mig min Frihed, let kan koste
Jer Eders egen. Frankrigs Konge vil
Ei taale, at hans Ven saa haardt behandles.
Naar han erfarer, jeg er sat i Fængsel,
Vil snart hans Hære staae for Romas Porte.

Hertug Seisa
(til Paven).

Frygt ikke derfor, Eders Hellighed!
Min Herre Keiseren er stærk nok til
Jer at beskytte mod den franske Voldsmagt,
Sær nu, vi kjende deres lumske Plan.

Iøvrigt veed jeg ei. hvortil Forhaling
Her nytte skal. Beviset er jo klart.
Jeg raade maa min Herre Keiseren
At han forlanger Soderini straffet
Paa Livet. for hans Høiforræderi.

Soderini
(til Paven).

Min Fader. vil I taale denne Frækhed?

Medici.

Jeg stemme maa med Hertugen af Sessa.
Jeg seer ei nogen Grund. hvorfor ei Dommen
Kan fældes strax. Alt er jo klart som Dagen.
Og slig Udsættelse kan blive farlig:
Saalænge Morderen i Live lades
Maa vi jo Alle frygte for vort Liv.

Soderini.

I frygte altsaa for en fangen Mand?
Ja vel. han kan nok blive Eder farlig.
Og maaskee mere død. — end levende.

Hadrian.

Det bliver ved hvad nylig Vi har sagt.
Kun Os tilkommer det at raade her.

Ei Frankrigs Konge, ikke Keiseren.
Her er ei Tale end om Liv, om Død —
Kun om at Sagen nøie undersøges.
Vær rolig, Soderini! ei et Haar
Skal røres paa dit Hoved, før Vi selv
Har prøvet Alt, og dømt som Retten byder.

Soderini.

Min Fader, ej jeg tvivler om din Villie
Men om din Magt. Hvis Du prisgiver mig,
Da er Du Keiserens Vasal og Tjener,
Og kan Du hindre saa, at Gift og Dolk
Kan træffe Fangen selv bag Laas og Lukke?
Sligt kjendes godt af Huset Medici.

Medici.

Ha, Soderini! —

Hadrian.

Intet Ord nu meer.
Vagt, fører Fangen nu til Engelsborg.
Siig Borgfogden, at der han nøie vogtes
Saavel mod egen, som mod Andres Svig,
Samt at han Intet savner til sit Ophold.

Soderini
(Idet han af Vagten føres bort).

Jeg er en dødsdømt Mand. Men viid, mit Blod
Vil komme Eder Alle dyrt at staae!

Hadrian.

Saa, mine Herrer. denne sørgelige
Session er endt. Jeg trænger nu til Ro.
Guds Fred med Eder, — ja, og med os Alle! —

(Han stiger ved Enkeforts Hjælp ned af Thronen, og vakler ind i sine Værelser).

Hertug Sessa

(til Medici, idet de skilles).

Vi har ham endnu ikke! Medici!

Medici.

Jo, Frugten moden er, og falder snart.

XXI.

KEISEREN VINDER.

Det Net, som var udspændt for at fange Hadrian,
Blev trukket sammen snildt, efter Medicis Plan.
Snart han og Hertug Sessa til Vatikanet kom
Og stod for Hadrian, at forkynde hans Dom.

Paa Soderinis Fængsling af Frants var givet Svar
Med aabent Brud, hans Sending fra Rom kaldet var,
Den pavelige Nuntius i Paris var sat fast
Og Kongen vilde sende en Hær mod Rom i Hast.

Forgiæves havde Paven formanet til Fred.
Forgiæves en Banstraale mod Frants han trued med.
Men deraf loe med Haan kun den kristeligste Drot,
Gjentrued med at fange snart Paven i hans Slot.

»Nu, Herre, sagde Medici, »hvad vil I gjøre nu?
Een Udvei kun der gives fra denne Eders Gru:
Slut Eder til det Forbund, som Keiseren har lagt
Mod sine, Eders Fjender, da er og Frelse bragt«

»Ja,« tilføied Sessa, »min Herre har mig sagt,
At hvis I nu tiltræder den hellige Pagt
Imellem ham og England, Venedigs Republik,
Da vil han opretholde al Pavedommets Skik.

Da vil han Rom forsvare mod Frankriges Vold,
Da vil for Kristenheden han løfte sit Skjold. —
Hvis ikke — see, da lader han Alt gaae, som det kan,
Maaskee han da sig støtter mest til sit tydske Land.

Hvad derfra Eder venter, det altfor godt I veed —
Af Keiseren alene I nu kan haabe Fred.
Forsyn med Eders Navn da nu dette Dokument,
Saa er fra Eders Hoved al Fare afvendt.«

Et Pergamentsbrev lagde han saa paa Pavens Bord,
Hadrian sad mat og bøjet, han hvisked de Ord:
»En Frist I end mig give, jeg er nu syg og svag —
Jeg Alt maa overveie, kom hid en anden Dag.« —

»Nei,« trued Sessa, »nu eller aldrig maa det skee!
Skriver I nu ei under, I vil ei meer mig see.
Til Keiseren jeg vender tilbage da med Svar —
Saa faaer I ganske ene her gjøre Sagen klar.«

»O hellige Fader« — her Medici faldt ind —
»For Roms, for Kirkens Frelse I bøie Eders Sind!
Den Liga, I besegler, vil jo kun Verdens Fred —
Det sømmer sig for Paven at være deri med.« —

Saa lagde han en Pen i den Syges matte Haand —
Og Hadrian skrev under. »I har mig nu i Baand,«
Han sagde derpaa. »Viid dog, jeg dette Judasbrev
Med Døden i mit Hjerte, nødtvunget underskrev.

Jeg dermed mig fraskriver min Uafhængighed.
Hvad denne Pagt tilsigter, fuldtvel jeg det veed —
Det er ei Fred paa Jorden, det er ei Kirkens Tarv,
Det er forøget Magt kun til Keiserhusets Arv.

Ei for mit Liv at frede — den Priis det er ei værd —
Kun for mit Folk at frelse fra Ild og fra Sværd,
Har med et Strøg af Pennen jeg brudt med helligt Kald. —
Krist Eder det tilgive, og mig mit dybe Fald!«

Saa sank han mat tilbage i Afmagts milde Nat, —
De Tvende stolt forlod ham med deres vundne Skat,
I Staden de udbredte det glade Seiersbud
At Keiseren var Vinder, al Modstand slettet ud.

XXII.

GLÆDESFEST I ROM.

Dagen derefter nu blev den saakaldte hellige Liga,
Som til Italiens Værn sagdes at være indsat,
Udraabt med kirkelig Pomp i Santa Maria Maggiore:
Op mod guldtavlede Loft Duftskyer blaanende steg,
Præsternes knælende Hær omringed det straalende Alter,
Sædet for ypperste Præst der alene stod tomt.
Sangen strommede fuldt imellem de marmorne Søiler,
Alle Klokker i Rom ringed den Festglæde ind.
Folket bølgede fro igjennem de smykkede Gader
Tæpper og Krandse hang fra hver en Port, hver Altan.
Fyrst Pompeo Colonna, de Keiserligsindedes Høvding,
I sit skjønne Palads herligt et Gjæstebud gav
For Kardinaler og for de venlige Magters Gesandter,
Paven var ogsaa indbudt; men det var mest for en Form.
Thi man vidste jo godt, at han ei kunde, ei vilde
Dele en Fest, som for ham blot et Nederlag var.
Heller ei savned man ham — des friere man triumferte,
Ei med hans Alvorsblik passed saa lystigt et Lag.

Medici hylded man alt som den kommende Pave,
Ingen brød sig nu meer om hin mørke Asket.
Brudt var den Stivnakke nu og spildte var hans Reformer.
Endelig maatte og han give for Roma sig tabt.
Snart han mindes ei meer end en tung, uhyggelig Natdrøm,
Som for den glade Dag svinder utydelig hen.

XXIII.

I VILLA MELLINI.

Paa Monte Marios grønnende Ryg
Som bag Vatikanet hæver sig op,
Staaer Villa Mellinis kneisende Bygning
Og skuer vidt ud fra Bjergets Top.

Til denne Villas ensomme Have
Hadrian var tyet hin tunge Dag.
Han vilde der glemme, at han var Pave
Og dybt nedbøiet af Skjæbnens Slag.

Der søgte han ofte et Landlivs Hygge
Naar Sorgen var tung og Dagen hed,
I Steen-Eges og i Cypressers Skygge
Han fandt der Kjøling og Aftenfred.

Ved et Steenbord sad han nu der i Lunden
Hvor et tarveligt Maaltid var beredt.
En stor Forsamling var ikke funden,
Kun nogle Faa var til Sæde stedt.

Det var hans Trofaste fra Hjemmets Lande.
De eneste Venner, han havde i Rom.
Med Angst og Kummer de maatte sande
At nær og nærmere Enden kom.

Han var saa bleg og hans Ryg var krummet,
Hans Haar under Kronen var blevne som Snee —
Hans stærke Røst var til Hvisken forstummet.
I hans Øine laae en forunderlig Vee.

Han sad som han lytted, tilbageboiet,
Med den hule Haand op til Øret lagt,
Og sagde: »Nu er man i Rom fornøiet.
Hør Tonerne, som os Vinden har bragt!

Nu kimes fra alle Stadens Taarne
Til Ære for Ligaens store Dag!
Det er, som hvasse Pile blev baarne
Mod mit Hjerte med hvert af disse Slag.

De sige mig jo, jeg er overmandet
Og har forsaget min hellige Ret.
Min Mission er strandet, jeg seer ei Andet
End at jeg er veiet og fundet for let.«

»I tale ei saa, min kjæreste Herre!«
Ham svarede trøstende Enkefort:
»Vel uforskyldt I bøies, desværre,
Men Skyen kan atter trække bort.

Og før har Verdens Magt kunnet true
Vel mangen Pave, ja selve Rom.
Men altid saae man dog Korset lue
Igjen med Glands over Peters Dom.

Saaledes I bie da kun paa Veiret
Som Herren sender, med freidigt Mod.
I er kun bøiet, men ikke beseiret,
Den ærlige Villie altid bestod.« —

»Min Villie er brudt og min Kraft er omme«
Gjenhviskede Paven. »Min Stav kan ei groe.
Alle Jærtegn sige, at Enden vil komme,
Og jeg ønsker mig selv kun Gravens Ro.

Jeg fornemmer alt dens dødskolde Gysen
At aande til mig fra Busk og Steen —
Selv i denne Varme en isnende Frysen
Farer mig gjennem Marv og Been.« —

»Denne Lund er farlig, skjøndt den er deilig,«
Man svared ham: »Her er fugtig Jord.
Men see, der kommer jo Lægen beleilig,
I handle nu efter hans raadende Ord.« —

Og Lægen, som havde bag Hækken lyttet,
Nu traadte frem og gav den Besked:
»Eders Hellighed burde aldrig byttet
Eders Slot med dette usunde Sted.

Jeg tidt har sagt det, her Feb'ren har Bolig,
Giftstoffe aande fra hvert et Blad.
I har Feberen alt. Men vær kun rolig —
Derfor jeg kom hid, at vare Jer ad.

Til Eders Bedste, hellige Fader,
Har jeg medbragt her en styrkende Drik.
Har I nydt den, snart Jer Feb'ren forlader
Og Sundhed vil lyse af Eders Blik.

Her tog han frem af sin vide Kaabe
En Flaske af klart Krystal, og gjød
Dens blinkende Indhold, Draabe for Draabe,
I et Guldbæger, som han Paven bød.

En af Følget hvisked til Paven bange:
»Giv Eder ikke hen i hans Vold!
Jeg troer ham ikke, den vælske Slange,
Man siger, han er i Fjendens Sold.«

Hadrian saae længe og vist paa sin Læge,
Saa sagde han: »Mig vorder Intet til Gavn.
Men kan det et Øieblik mig kvæge
Saa tømmer jeg Drikken i Herrens Navn.

Han drak. Og det syntes, som blev han oplivet,
Hans Blik fik meer Liv, meer Farve hans Kind.
Paa Lægens Raad blev Befaling givet
At han skulde bæres til Borgen ind.

»I maa nu til Sengs han sagde, og efter
Den Regel, jeg giver, Jer rette med Flid,
Saa haaber jeg snart, I vil komme til Kræfter.« —
Men Paven rysted paa Hovedet blid. —

I Bærestolen han sagte nu fortes
Nedad Bjergets Veie til Slottet hjem —
Mens Jubelen endnu i Staden hørtes
Og Stjernerne glimted paa Himlen frem.

XXIV.

PAA SYGELEIET.

En Maaned endnu laae Hadrian
I Vatikanet paa Sygeleiet.
Kun lidet nytted ham Lægens Plan
Hvor godt han end blev af Sine pleiet.

Hans Sygdom tiltog, hans Kræfter svandt
Og Intet kunde ham meer oplive.
Han ingen styrkende Drik meer fandt
Som kunde ham Helsen og Haab gjengive.

Han fik ei engang det Held, at han
Kunde ubevidst ligge i Feberdrømme:
Til Alt at sandse han var istand,
Han maatte Kalken til Bunden tømme.

Han fik at høre de første Bud
Om Ligaens Frugt af Blod og Jammer,
Han erfared, at Krigen var brudt ud,
At Nord-Italien stod i Flammer, —

At Luthers Reform i Vælde steg
Mens hans i Dunkelhed sank tilbage,
At Korstogs-Loftet var blevet Leg,
At Rom glad tælled hans sidste Dage.

Han henlaae stille og talte kun lidt,
Men altid var det med dyben Kummer —
Han længted og vented paa Døden blidt,
Han fik ei Hvile, han fik ei Slummer.

En Dag, da man troede at Enden var nær,
Indtrængte i den Døendes Kammer
En Flok Kardinaler med vildt Begjær
Og uden Agt for hans Venners Jammer.

De fordred med raa og haarde Ord
At Hadrian skulde dem angive
Hvor mange Penge han eied, og hvor
Han havde dem gjemt, mens han var i Live.

Som en Gnier han havde levet jo,
Han maatte vist have samlet Skatte.
De hørte nu alle til Kuriens Bo
Og Kardinalerne vilde dem fatte.

Den Syge laae længe taus, men tilsidst
Han reiste sig halvt i Sengen af Harme,
Der kom i hans sluknende Blik en Gnist
Af fordums Kraft, og han sagde med Varme:

Ja vel har I Ret! En Skat har jeg bragt
Til Eder. I vilde den ei modtage:
Det var Kirkens Reenhed og sande Magt. —
Nu har jeg Intet mere tilbage.

Den Skat, I søge, var aldrig min —
Søg den i Afladskræmmernes Lomme.
Snart kan I gjenaabne det gyldne Skrin.
Lad mig nu i Fred, — min Tid er omme.

Men hør en Døendes Ord: Jo meer
Ved Kirkens Midler I samle Penge,
Des gladere Satan staaer bag og leer —
Det er for ham, I har stridt saalænge.

Jeg seer i Aanden, en Straffedom
Vil snart over Eder og Riget falde:
Som Babylon lægges skal øde Rom
Og Herren vil Eder til Regnskab kalde. —

Giv dem mine Nøgler nu, Enkefort!
Lad dem randsage kun mine Gjemmer.
Mit Kors for dig du kun tage bort,
Det er den Arv, som jeg dig bestemmer.

Saa sank han tilbage. De røde Mænd
Med Nøglerne foer til alle Kanter —
Kun Lidet de fandt. Men hans eneste Ven
For sit Kors var meer glad, end for Diamanter.

XXV.

HADRIANS DØD.

Saa kom den da. den sidste, glade Stund
Da Martyrsjælen skulde helt befries!
Den største Smerte finder dog sin Bund
Hvorlænge end der sukkes og der bies.
Et stille Smil gled om hans blege Mund —
Det var, som skulde ham til Liv indvies.
De Tro, som om hans Leie vaaged bange.
Hans sidste Ord fra Læben kunde fange:

Herre. Du kaldte mig,
See, jeg har adlydt Dig!
Ak, jeg var værdig ei
Kaldet. Du rakte mig!
Ærlig min Villie var,
Kraften desmere svag.
Intet fuldbragte jeg,
Verden jeg magted ei,

Ene Du dømme kan
Hvad jeg forsyndet har,
Hvad Deel af Skylden vel
Andre og bære maa.
Vælg nu et andet Kar!
Renere, stærkere,
Mere fulddygtig til
Kirken at føre frem.
Tak, at Du kalder mig
Bort nu fra Jordens Kval!
Herre, jeg beder Dig,
Tag nu min Sjæl til Dig!
Herre, for Jesu Skyld
Slet mine Synder ud!
Herre, vær naadig mig,
Giv mig din Fred! —«

Og Fred paa dette blege Aasyn laae
Da sidste Hvisken taug, og Dødens Kulde
Sin Marmorklarhed bredte ud derpaa.
De Trofaste, de Faa, som var ham hulde,
Igjennem Taarer paa den Døde saae —
De var de Eneste, da sorrigfulde;
De svøbte ham, ham til det Sidste fulgte,
Mens Kurien kun slet sin Glæde dulgte.

I Rom blev Jubel, større var den ikke
Ved Dyret Alexander Borgias Død.

»Nu kunde man jo leve frit og drikke,
Nu var jo Romerluften atter sød!
Nu bort med alle dumme, flamske Skikke,
Nu blev jo Leos gyldne Tid gjenfød! —
Saa raabte man og dansed gjennem Gaden,
Der tændtes Glædesblus rundt om i Staden.

Den kaade Ungdom gjorde sig til Tolk
For dunkle Rygter, ved en Krands at flette
Om Pavelægens Dør, og dertil sætte
Den Indskrift: »Tak fra Roms Senat og Folk
Til Roms Befrier. — Ingen dadled dette,
Man var jo her saa vant til Gift og Dolk.
De Flamske vilde undersøge Sagen,
Men der kom Intet ud af deres Klagen. —

De havde nu kun sidste Pligt i Sinde:
At hædre deres arme Herres Grav.
Van Enkefort et Marmor-Æresminde
I Kirken, nævnt dell' Anima, ham gav. —
Paa dette kan endnu en Forsker finde
Den Indskrift, som har Sandheds fulde Krav:
»Ak, hvor det kommer an paa, i hvad Alder
Den bedste Mand og al hans Dyd indfalder!« —

XXVI.

GJENGJÆLDELSEN.

Knapt fire Aar hviled Hadrians Been
Under Anima-Kirkens Marmorsteen.
For Straffedommen, af ham forudsagt,
Kom over al Romas syndige Pragt,
Kom, lig et Lynslags Torden.
Som Clemens var Medici Pave nu,
Han var ganske opfyldt af verdslig Hu:
At samle Skatte, at øge sit Land
Ved alleslags Midler kun stræbte han
Og stifted kun Strid paa Jorden.

Forfaren var han i Statskunstens Væv,
Men sig hilded deri, som for listig en Ræv.
Med Carl og med Frants drev han dobbelt Spil,
Saa En, saa den Anden han holdt sig til
Og brød alle eedsvorne Pagter.
Imidlertid leved man flot i Rom,
De Lærde og Kunstnerne atter kom,

I Afladskisten sprang Guldet igjen,
Med Foragt man saae til Reformen hen
Og haaned de truende Magter.

Clemens just atter Keiseren sveg. —
Da blev Denne kjed af slig trolos Leg,
Saa, optændt mod Ræven Medici,
Han beslutted at fange ham i hans Hi,
Og mod Roma en Hær han sendte.
Af tydske Leiesvende den Magt
Med spanske Banditter var sammenbragt.
Det var vilde Karle, fik liden Sold,
De levede mest af Plyndring og Vold
Og til ingen Naade de kjendte.

Af Bourbon, en Forræder mod Frankrigs Drot,
Men tapper og klog, de anførtes godt.
Med rivende Strøm sig vælted den Flod
Gjennem Landene, snart foran Rom de stod
Før Paven det kunde afvende.
Den yppige Stad var ei vant til Krig,
Med bævende Hast den rustede sig;
Den stolede end paa sin vældige Mur, —
Men udenfor skralded alt Fjendens Lur
Og Landhuse saaes at brænde.

I Staden herskede panisk Skræk:
En Profet foer gjennem Gaderne væk

Og raabte, som Jonas i Ninive for: —
»Vee, vee over Roma! I Synd du doer,
Nu kommer Gjengjældelses-Timen!« —
Til Kirkerne styrted Folket i Bøn,
Fra Voldene hortes Kanoners Drøn,
Fra Taarne Klokkernes Kimen.

Nu stormedes Muren af vilde Hær,
Der lyned af Skud, der blinked af Spær,
Vel faldt Bourbon i det første Stød,
Men Raseriet kun steg ved hans Død,
Snart skylled Krigsbølgen over.
Broer og Porte gav ingen Skjærm,
Gjennem Gaderne vælted den grumme Sværm:
Med hævede Øxer, med Sværd og Dolk
Foran sig drev den det flygtende Folk,
Som Stormen de pidskede Vover.

Der blev et grueligt Myrderi,
Strømme af Blod man vadede i,
Kvinder skjændedes, Børn blev ei spart,
Rov-Ulven gik med ustandselig Fart
Fra Slotte til usleste Rønner.
Paladser blev sprængte i Luften med Krudt,
Kirker blev plyndrede, Altre opbrudt,
Man drak sig fuld af de hellige Kar,
I store Dynger man Guld sammenbar, —
Der hjalp ingen Stand, ingen Bønner. —

De tydske Svende foer voldsomst frem:
For dem var jo Rom Antikristens Hjem.
De skjønneste Billeder traadte de paa,
Nu skulde de Helgener engang faae
Brandlugt for Viraks Aroma!
Kardinaler blev slæbte med Spot gjennem By.
Med uhyre Summer de kjøbte sig Ly,
Aarhundreders Mammon blev splittet ad. —
Saa rasede mange Dage i Rad
Den berygtede »Sacco di Roma«. —

Og hvor var Paven midt i den Gru?
I Engelsborg sad han indelukt nu
Med sit skjælvende Hof, maatte derfra see
Som den sukkende Hjob paa hele den Vee, —
Der var ingen Udvei ham levnet.
See der nu Frugten af al hans List!
Han maatte nu kjøbe en stakket Frist
For sit usle Liv med Tiaraens Guld, —
Rom var en Ruin, af Kjættere fuld —
Hadrian var frygteligt hævnet. —

Anmærkninger.

1. *Hadrian den Sjette* blev udvalgt til Pave i December 1521 og døde i Rom den 21de September 1523. Stoffet til nærværende Digtning om ham er i alt Væsentligt hentet fra Ferdinand Gregrovius's Værk: »Geschichte der Stadt Rom im Mittelalter«, 8de Bind.

2. *Pasqvino og Marforio*, Navne paa to antike Billedstøtter paa offentlige Pladse i Rom, bleve lige til det seneste Paveregimente, medens den offentlige Discussion i Blade var forbudt, benyttede til derpaa at opslaae folkelige Vittigheder og Skandskrifter. Pasqvino spurgte, Marforio svarede, deraf Ordet: Pasqvinade. Hertugen af Sessas Yttring til Hadrian om Pasqvino er historisk. »Trinqueforte«. Romernes Fordreining af Navnet »van Enkefort«. —

3. *Giovanni Caraffa*, af fornem neapolitansk Byrd, Biskop af Chiete, senere Kardinal og Pave, havde under Ferdinand den Katholske og Carl den Femte været »Consigliere« og Vice Kapellan ved det spanske Hof; der traadte han i nærmere Forbindelse med Hadrian, dengang Biskop i Tortosa. Da Hadrian var blevet Pave, kaldte han Caraffa til Rom for at bistaae ham i Bestræbelserne for Kirkens Reform. Snart viste det sig dog at deres Veie bleve forskjellige. — Caraffa sluttede sig mere og mere til det reaktionære Parti, og vilde styrke den katholske Kirke, ikke ved Indrømmelser af dens Brøst, men ved streng inqvisitorisk Gjennemførelse af dens Lærdomme. Under Paul den Tredie fik han oprettet en Troes-Domstol, for hvilken han selv stod i Spidsen, og hvormed han, ved den af ham stiftede Theatiner Orden, og senere ved Jesuitternes Hjælp søgte at udrydde Kjætteriet ved Ild, og Sværd, og ved Forbud af Bøger. Han skabte

en fuldstændig Mod-Reformation, hvorved den romersk-katholske Kirkes Aand og Form senere er fastslaaet. 79 Aar gammel blev han valgt til Pave under Navn af Paul den Fjerde, og fortsatte som saadan med hensynsløs Energi og Strenghed sin Mod-Reformation og Forfølgelserne mod Kjættere og Jøder. Han døde 83 Aar gammel, i August 1559, efterat have været Pave paa femte Aar. —

4. *Kardinal Soderini* sad fængslet i Engelsborg til kort efter Hadrians Død. Han frygtede der bestandigt for at blive forgiftet, hvorfor han nægtede at tage Næring til sig, før Borgfogden havde delt den med ham. Tre Kardinaler forhørte ham under den mildeste Behandling, dog blev han overbeviist om Høiforræderi. Da Hadrian døde, uden at have afsagt Dom i Sagen, blev Soderini mod Medicis Villie af de ældre Kardinaler befriet af Fængslet, og deltog i Conclavet. Medici forsonede sig da med ham og kjøbte hans Stemme. —

5. *Hadrian den Sjettes* Gravmæle, i Tydskernes Nationalkirke S. Maria dell' Anima, findes paa den høire Side af Choret, og er udført efter Tegning af Baldassare Peruzzi, ved Nicolo Tribolo og M. Angelo Sanese. Inskriptionen, der siges at være forfattet af Hadrians Ven Kardinal van Enkefort, lyder i Originalen saaledes: »Proh dolor, Qvantum refert in qvae tempora vel Optimi Cujusqve Virtus incidat.« —

Titelbilledets Træsnit giver i meget formindsket Maalestok en Forestilling af dette Monument, efter en Tegning af N. Bredal i Rom. —

6. Den berygtede »*Sacco di Roma*« (Plyndring af Rom) ved den spanske og tydske Hær under Connetablen af Bourbon i Mai 1527, er her kun skildret i sine Hovedtræk. Den nøiagtigere Fremstilling af denne Begivenhed, som Gregorovius detailleret giver den i 8de Bind af sit førnævnte store Værk, overgaaer i Grueliged enhver Forestilling.

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 11 07 22 05 007 9